

УДК 373.5.016: 821.161.2
№ держреєстрації 0121U100251

Інв. №

Національна академія педагогічних наук України
Інститут педагогіки
04053, м. Київ, вул. Січових Стрільців, 52-Д;
тел. 481-37-12

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор Інституту педагогіки
НАПН України
_____ О. М. Топузов

_____ грудня 2023 р.

ЗАКЛЮЧНИЙ ЗВІТ
про наукове дослідження
«Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності
учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури»
2021-2023 рр.

Науковий керівник НД,
д. пед. наук,
ст. наук. співробітник

_____ Т. О. Яценко
(підпис)

Київ–2023

Результати роботи розглянуто Вченою радою Інституту педагогіки НАПН
України, протокол № _____ від _____ 2023 р.

СПИСОК ВИКОНАВЦІВ:

Керівник НД,
головний науковий співробітник,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник

(підпис)

Т. О. Яценко

старший науковий співробітник,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник
(0,5 ст.)

(підпис)

Т. О. Яценко

провідний науковий співробітник,
кандидат педагогічних наук, доцент

(підпис)

О. А. Слижук

Список виконавців, які проводили НД на різних етапах: *

С. О. Дячок – старший науковий співробітник, кандидат філологічних наук (*дослідження припинено 4. 01. 2022 р. у зв'язку зі звільненням за власним бажанням*); В. І. Пахаренко – провідний науковий співробітник (0,5 ст.), доктор педагогічних наук, доцент (*дослідження припинено 30.04.2022 р. у зв'язку зі звільненням за власним бажанням*).

РЕФЕРАТ

Заключний звіт складається зі вступної частини (титульний аркуш, список виконавців, реферат, зміст, перелік умовних позначень, передмова), основної частини (вступ, I розділ, II розділ, висновки, рекомендації), списку публікацій.

Загальний обсяг заключного наукового звіту – 77 сторінок, список опублікованих праць – на 27 сторінках.

Звіт відображає результати наукового дослідження співробітників відділу навчання української мови та літератури з теми **«Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури»**, виконаного відповідно до постанови Президії НАПН України від 23.04.2020 р. № 1-2/6-87 «Про затвердження фундаментальних і прикладних наукових досліджень за тематикою НАПН України, виконання яких розпочинається в 2021 році»; постанови Президії НАПН України від 18.06.2020 р. № 1-2/8-122 «Про затвердження перспективних тематичних планів наукових досліджень та науково-технічних (експериментальних) розробок установ НАПН України на 2021–2023 рр.»; рішення бюро Відділення загальної середньої освіти НАПН України від 20.05.2020 р., протокол № 5; договору № 12/1/4-21 Нпр від 04 січня 2021 р.

Терміни виконання теми: січень 2021 р. – грудень 2023 р.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА, МЕТОДИКА НАВЧАННЯ, ГІМНАЗІЯ, ЧИТАЦЬКА ГРАМОТНІСТЬ, УМІННЯ КВАЛІФІКОВАНОГО ЧИТАЧА, УЧНІ, 5–6 КЛАСИ, ПІДРУЧНИК, МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК.

Об'єкт дослідження: освітній процес на уроках української літератури в 5–6 класах гімназії.

Мета дослідження: наукове обґрунтування та розроблення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії на уроках української літератури.

Дослідження здійснювалося за допомогою таких **методів:**

теоретичних: теоретичний аналіз, синтез та узагальнення дидактичних, психолого-педагогічних, літературознавчих, філософсько-культурологічних, методичних джерел, нормативних документів у галузі освіти для розкриття різних аспектів досліджуваної проблеми та обґрунтування її концептуальних засад; вивчення програмового та навчально-методичного забезпечення шкільного курсу української літератури в 5-6 класах, педагогічного досвіду вчителів-словесників для визначення об'єктивного стану досліджуваної проблеми в шкільній практиці; категоріальний метод – для уточнення

дефініції відповідно до предмета дослідження; *емпіричних*: діагностичний метод – бесіди, анкетування; *обсерваційний* – цілеспрямоване спостереження за освітнім процесом на уроках української літератури в 5–6 класах, аналіз усних і письмових робіт учнів; метод педагогічного експерименту (констатувальний і формувальний етапи) для реалізації розробленої методики; *статистичних*: кількісний і якісний аналіз здобутих результатів педагогічного експерименту з метою перевірки ефективності методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури.

Здобуті результати НД:

- *уперше обґрунтовано* теоретичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури, зокрема *конкретизовано* розуміння читацької грамотності у контексті предмета дослідження як системи здобутих учнями-підлітками на уроках української літератури предметних знань, сформованих умінь кваліфікованого читача, ціннісних орієнтирів, що сприяють розумінню прочитаного, аналізу та інтерпретації художніх творів, інформаційних текстів, медіатекстів для інтелектуального, читацького та особистісного розвитку, досягнення цілей у різних сферах життя; *визначено* в кореляції з тестами міжнародного дослідження якості освіти PISA систему взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача як пріоритетних у формуванні читацької грамотності: умінь знаходити і виокремлювати інформацію у тексті; умінь інтерпретувати інформацію із тексту; умінь осмислювати зміст і форму тексту; умінь застосувати здобуту з тексту інформацію для практичного розв'язання проблем і виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю;
- *розроблено* зміст компетентісно орієнтованої методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури, який складають художні твори української літератури для текстуального вивчення на основі тематично-жанрового принципу, навчальні тексти (літературознавчого та культурологічного характеру), методичний апарат чинних підручників української літератури для адаптаційного циклу навчання, традиційні та інноваційні методи й прийоми організації навчальної діяльності учнів-молодших підлітків щодо набуття вмінь кваліфікованого читача;
- *уперше розроблено та впроваджено* в освітній процес закладів загальної середньої освіти методику формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури як системно

організовану цілісність, ефективність реалізації якої забезпечувалася урахуванням вимог щодо тестів міжнародного дослідження якості освіти PISA, нормативних положень Державного стандарту базової середньої освіти (2020), концептів компетентнісного та діяльнісного підходів, дотриманням читацькоцетричного і текстоцетричного принципів щодо організації навчальної діяльності на уроках української літератури, поетапним процесом формуванням умінь кваліфікованого читача, продуктивним застосуванням традиційних та інноваційних методів і прийомів організації навчальної діяльності учнів;

- *підтверджено* дидактичну значущість експериментально апробованих методів і прийомів формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: евристична бесіда, усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації та художніх творів, обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), прийом незакінченого речення, аналітико-синтетична робота над текстом (визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету), робота з цитатним матеріалом, самостійний добір текстів у бібліотеках, компетентнісно орієнтовані запитання та завдання репродуктивного характеру на вибір однієї правильної відповіді, завдання частково-пошукового спрямування на встановлення відповідності в тестовій формі, аналітичні завдання для виявлення вмій осмислювати зміст і форму тексту (хмара слів, діаграма Венна тощо), створення графічних і візуальних засобів передачі інформації, дослідницькі завдання проблемного характеру, творчі завдання (написання твору, есею, відгуку, анотації), читацькі проекти (створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів тощо);
- *реалізовано* експериментальну методику в підручнику «Українська література» для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автори – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук), що впроваджувався як пілотний Нової української школи в закладах загальної середньої освіти різних регіонів України і набув чинності на основі результатів всеукраїнського конкурсу підручників щодо держзамовлення;
- *констатовано* на основі узагальнення результатів педагогічного експерименту, що зміст і методичний апарат чинного підручника української літератури для 5 класу, підготовленого з урахуванням текстоцетричного та читацькоцетричного принципів та вимог тестів PISA, є оптимальним для формування читацької грамотності учнів як результату послідовного набуття взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача,

зокрема вмінь знаходити і виокремлювати інформацію, визначати її наявність або ж відсутність у художньому тексті чи навчальному матеріалі; вмінь розуміти тему, ідею, ціннісний потенціал, авторську позицію, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, усвідомлювати мотиви вчинків і поведінки героїв, розкривати їхні характери; вмінь висловлювати власну думку про прочитане, оцінювати форму тексту; здатності застосувати здобуту з художнього та навчального тексту інформацію для практичного застосування;

- *встановлено*, що експериментальна методика та підготовлене навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури мають вагому практичну значущість, а саме: виразність читацьких інтересів учнів-підлітків, підвищення рівня навчальних досягнень учнів, що виявляється в усвідомленому розумінні ідейно-тематичного змісту художніх творів і навчальних текстів, критичному трактуванні вивченого, здатності проєктувати його з сучасністю, демонструвати вміння дослідницької діяльності та практичного застосування здобутих предметних знань і вмінь у нових навчальних і життєвих ситуаціях;
- *підготовлено і впроваджено* в освітній процес закладів загальної середньої освіти підручник «Українська література» для 5 класу закладів загальної середньої освіти (гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», наказ МОН України № 140 від 8 лютого 2022 р.); методичний посібник «Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури» (рукопис);
- *опубліковано 121* публікацію з теми дослідження: **32** статті, із них 1– у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection, 1– у науковому періодичному виданні, що індексуються наукометричною базою даних Index Copernicus, 15 – у виданнях, що внесені до Переліку наукових фахових видань України; 15 – у виданнях, що не внесені до Переліку наукових фахових видань України; **89** матеріалів і тез конференцій, із них 79 – у збірниках науково-практичних конференцій міжнародного та всеукраїнського рівня, 10 – у збірниках звітних конференцій Інституту педагогіки НАПН України.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у тому, що *вперше обґрунтовано* теоретико-методичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії; *визначено та розкрито* сутнісні характеристики системи вмінь кваліфікованого читача в кореляції з вимогами

міжнародного дослідження якості освіти PISA; *розроблено та експериментально підтверджено* ефективність методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури; *реалізовано* засадничі положення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у чинному підручнику української літератури для 5 класу та методичному посібнику.

Упровадження результатів НД здійснювалося шляхом їх відображення в **39** працях наукової, виробничо-практичної та навчальної продукції, зокрема 3 частини зарубіжних колективних монографій, 3 збірники матеріалів конференцій, 2 методичні посібники, 5 методичних рекомендацій, 7 практичних порадників, 2 модельні програми (гриф «Рекомендовано МОН України»), 4 навчальні програми, 6 підручників (гриф «Рекомендовано МОН України»), 6 навчальних посібників; під час роботи **121** масового заходу різного рівня (31 міжнародна і 52 всеукраїнські науково-практичні конференції, вебінари, круглі столи, 35 вебінари – регіонального рівня, 3 – звітні конференції Інституту педагогіки НАПН України), шляхом розміщення наукового доробку в електронній бібліотеці НАПН України.

Навчальна та виробничо-практична продукція, підготовлена за результатами НД, упроваджується в практику роботи закладів загальної середньої освіти різних регіонів України (навчальна продукція, обрана за підсумками всеукраїнського конкурсу підручників), зокрема й у 3 закладах загальної середньої освіти, з якими укладено угоди про наукове співробітництво (підтверджено довідками про впровадження).

Практична значущість полягає в розробленні та впровадженні в практику роботи вчителя-словесника науково обґрунтованої й експериментально перевіреної методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури як інноваційного чинника підвищення якості шкільної літературної освіти щодо набуття учнями-підлітками вмінь кваліфікованого читача в кореляції з вимогами міжнародного дослідження якості освіти PISA.

Про практичну значущість виконаної НД свідчать відповідність його результатів соціокультурним викликам часу, сучасним досягненням педагогічної та методичної наук, завданням шкільної літературної освіти в реаліях Нової української школи щодо формування кваліфікованого учня-читача; позитивні результати моніторингу впровадження експериментальної методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури; довідки експериментальних закладів загальної середньої освіти про впровадження результатів дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані для розроблення навчально-методичного забезпечення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) для адаптаційного циклу навчання (підручники, методичні і навчальні посібники), підготовки науково-методичного супроводу процесу професійної підготовки майбутніх учителів-словесників (навчальні дисципліни «Методика навчання української літератури» для спеціальності «Українська мова і література» освітнього ступеня «бакалавр» і «Методика викладання фахових дисциплін у вищих закладах освіти» для спеціальності «Українська мова і література» освітнього ступеня «магістр»), під час підвищення кваліфікації слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти та центрів професійного розвитку педагогічних працівників, для планування й організації методичних досліджень здобувачами наукового ступеня доктора філософії (014 Середня освіта, предметна спеціалізація – українська література).

Соціальна значущість дослідження полягає в тому, що його практичні результати сприятимуть формуванню в учнів умінь кваліфікованого читача, передбачених тестуванням PISA, що варто застосовувати в нових життєвих ситуаціях та для засвоєння соціального досвіду.

ЗМІСТ

Список виконавців	2
Реферат	3
Зміст	9
Перелік умовних позначень	10
Передмова	11
Вступ	12
I. Розділ «Основні результати наукового дослідження»	16
II. Розділ «Упровадження результатів наукового дослідження»	24
Висновки	36
Рекомендації	40
Список публікацій виконавців НД	41

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

НАПН – Національна академія педагогічних наук.

МОН – Міністерство освіти і науки.

НД – наукове дослідження.

НУШ – Нова українська школа.

ПЕРЕДМОВА

У звіті представлено результати НД відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України за темою: **«Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури»**.

Тематика НД є актуальною, оскільки орієнтована на розроблення інноваційного навчально-методичного забезпечення шкільного курсу української літератури для 5–6 класів у кореляції з вимогами міжнародного дослідження якості освіти PISA та відповідає завданням шкільної літературної освіти, унормованих у Державному стандарті базової середньої освіти, Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Дослідження проводилося впродовж 2021–2023 рр. поетапно. На теоретико-моделювальному етапі здійснено критичний аналіз психолого-педагогічних, літературознавчих і методичних джерел із проблеми дослідження, чинних навчальних програм і шкільних підручників, вивчено педагогічний досвід, обґрунтовано теоретико-методичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури, організовано констатувальний етап педагогічного експерименту, проаналізовано і узагальнено його результати; підготовлено рукопис розділів підручника української літератури для 5 класу.

Результатами моделювально-експериментального етапу є створення та апробація методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі навчання української літератури; узагальнення здобутих результатів експериментального навчання; підготовка рукопису підручника української літератури для 5 класу та розділів планового методичного посібника.

У процесі узагальнювально-впроваджувального етапу продовжено апробацію експериментальної методики, проведено моніторинг її ефективності та узагальнено здобуті результати наукового дослідження, підготовлено рукопис методичного посібника.

ВСТУП

В умовах розвитку інформаційного суспільства надзвичайно актуальною в шкільній літературній освіті постає проблема формування читацької грамотності учнів, розвитку вмінь кваліфікованого читача, виховання усталеної потреби у постійному читанні.

Багаторічні напрацювання наукових співробітників відділу навчання української мови та літератури Інституту педагогіки НАПН України дають підстави для окреслення основних причин виникнення проблеми формування читацької грамотності, серед яких можна означити низький рівень читацької культури в родині; використання електронних інформаційних ресурсів як швидкий доступ до інформації, однак не завжди якісної; відсутність в учнів мотивації до читання; не розробленість практичного аспекту проблеми формування читацької грамотності здобувачів загальної середньої освіти.

Сукупністю визначених факторів зумовлюється низький (25,9%) рівень сформованості читацької грамотності українських учнів, які вперше брали участь у міжнародному дослідженні якості освіти PISA–2018. Тому **актуальність проблеми** наукового дослідження є незаперечною, а доцільність розроблення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі навчання української літератури визначається важливістю обґрунтування теоретико-методичних засад формування читацької грамотності учнів-підлітків, оптимальним добором ефективних методів і прийомів організації навчальної діяльності учнів 5–6 класів на уроках української літератури щодо набуття вмінь кваліфікованого читача як основи читацької грамотності, проведенням педагогічного експерименту, його якісним і кількісним аналізом, підготовкою інноваційного навчально-методичного забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі навчання української літератури.

Розроблення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів передбачало кореляцію її вихідних положень із концептами міжнародного дослідження якості освіти PISA та оприлюдненими показниками «Національного звіту за результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA–2018». У тезаурусі наукового дослідження дефініцію «читацька грамотність» трактуємо як розуміння, використання, оцінювання, осмислення письмових текстів і виявлення зацікавленості ними з метою досягнення певних цілей, розширення свого світогляду, розвитку читацького потенціалу, формування готовності до активної участі в житті суспільства. У науковому дослідженні конкретизуємо базове поняття сутнісними характеристиками, що обумовлюють специфіку організації

навчальної діяльності здобувачів освіти з мовно-літературної освітньої галузі – сприйняття, аналіз, інтерпретація, критичне оцінювання художніх текстів і використання здобутих знань і сформованих умінь для читацького та особистісного саморозвитку. Експериментальну методику розроблено з урахуванням компетентісно орієнтованого, діяльнісного підходів, оскільки розв'язання запропонованих у тестах PISA проблем потребує не репродуктивного відтворення здобутих знань, а здатності ефективно застосовувати їх у нових навчальних і життєвих ситуаціях.

Об'єкт дослідження: освітній процес на уроках української літератури в 5–6 класах.

Предмет дослідження: методика формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії на уроках української літератури.

Мета дослідження: наукове обґрунтування та розроблення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії на уроках української літератури.

Досягнення мети дослідження передбачало виконання таких **завдань**: вивчити стан теоретичного розроблення проблеми дослідження; проаналізувати зміст програмово-навчального забезпечення шкільного курсу української літератури для 5–6 класів із огляду на його потенційні можливості щодо формування читацької грамотності учнів; створити та апробувати методику формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії на уроках української літератури у контексті вимог міжнародного дослідження PISA; узагальнити й систематизувати здобуті результати; підготувати рукописи підручника української літератури для 5 класу закладів загальної середньої освіти, методичного посібника за темою дослідження.

Дослідження здійснювалося за допомогою таких **методів**: *теоретичні*: теоретичний аналіз, синтез та узагальнення дидактичних, психолого-педагогічних, літературознавчих, філософсько-культурологічних, методичних джерел, нормативних документів у галузі освіти для розкриття різних аспектів досліджуваної проблеми та обґрунтування її концептуальних засад; вивчення програмового та навчально-методичного забезпечення шкільного курсу української літератури в 5-6 класах, педагогічного досвіду вчителів-словесників для визначення об'єктивного стану досліджуваної проблеми в шкільній практиці; категоріальний метод – для уточнення дефініцій відповідно до предмета дослідження; *емпіричні*: діагностичний метод – бесіди, анкетування; обсерваційний – цілеспрямоване спостереження за освітнім процесом на уроках української літератури в 5–6 класах, аналіз усних і письмових робіт учнів; метод педагогічного експерименту

(констатувальний і формувальний етапи) для реалізації розробленої методики; *статистичні*: кількісний і якісний аналіз здобутих результатів педагогічного експерименту з метою перевірки ефективності методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури.

Наукова новизна здобутих результатів дослідження полягає у тому, що *вперше обґрунтовано* теоретико-методичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії; *визначено* та *розкрито* сутнісні характеристики системи вмінь кваліфікованого читача в кореляції з вимогами міжнародного дослідження якості освіти PISA; *розроблено* та *експериментально підтверджено* ефективність методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури; *реалізовано* засадничі положення методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у чинному підручнику української літератури для 5 класу та методичному посібнику.

Теоретичне значення дослідження полягає у визначенні та розкритті сутнісних характеристик системи вмінь кваліфікованого читача в кореляції вимог PISA, розробленні змісту компетентісно орієнтованої методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі навчання української літератури, обґрунтуванні добору оптимальних методів, прийомів і засобів ефективною реалізації методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів.

Практична значущість полягає в розробленні та впровадженні в практику роботи вчителя-словесника науково обґрунтованої й експериментально перевіреної методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури як інноваційного чинника підвищення якості шкільної літературної освіти щодо набуття учнями-підлітками вмінь кваліфікованого читача в кореляції з вимогами міжнародного дослідження якості освіти PISA.

Про практичну значущість виконаної НД свідчать відповідність його результатів соціокультурним викликам часу, сучасним досягненням педагогічної та методичної наук, завданням шкільної літературної освіти в реаліях Нової української школи щодо формування кваліфікованого учня-читача; позитивні результати моніторингу впровадження експериментальної методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури; довідки експериментальних закладів загальної середньої освіти про впровадження результатів дослідження.

Результати дослідження можуть бути використані для розроблення навчально-методичного забезпечення інтегрованого курсу літератур

(української та зарубіжної) для адаптаційного циклу навчання (підручники, методичні і навчальні посібники), підготовки науково-методичного супроводу процесу професійної підготовки майбутніх учителів-словесників (навчальні дисципліни «Методика навчання української літератури» для спеціальності «Українська мова і література» освітнього ступеня «бакалавр» і «Методика викладання фахових дисциплін у вищих закладах освіти» для спеціальності «Українська мова і література» освітнього ступеня «магістр»), під час підвищення кваліфікації слухачів закладів післядипломної педагогічної освіти та центрів професійного розвитку педагогічних працівників, для планування й організації методичних досліджень здобувачами наукового ступеня доктора філософії (014 Середня освіта, предметна спеціалізація–українська література).

РОЗДІЛ I. ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Виконання наукового дослідження «Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури» проводилося поетапно впродовж 2021–2023 рр.

На першому, *теоретико-моделювальному*, етапі:

- *здійснено* критичний аналіз аналітичних матеріалів PISA, «Рамкового документу з грамотності читання», психолого-педагогічної, методичної літератури, чинних навчальної програми і шкільних підручників у контексті проблеми дослідження;
- *підтверджено* актуальність проблеми наукового дослідження та значущість розроблення навчально-методичного забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури;
- *укладено* категоріальний апарат дослідження, а саме конкретизовано *дефініцію «читацька грамотність»* в кореляції предмета дослідження як системи здобутих предметних знань, сформованих умінь і навичок, ціннісних орієнтирів, що сприяють сприйняттю, розумінню, інтерпретації та використанню художніх творів, інформаційних текстів, медіатекстів для інтелектуального, читацького та особистісного розвитку, для досягнення цілей у різних сферах життя; визначено та розкрито сутнісні характеристики *системи вмінь кваліфікованого читача* в кореляції вимог PISA (умінь, що безпосередньо пов'язані з роботою з текстом (знаходити і виокремлювати інформацію, визначати наявність або ж відсутність необхідної інформації у тексті); умінь, що ґрунтуються на власних роздумах про прочитане (розуміння фактів і змістової сутності тексту, авторського задуму, причинно-наслідкових зв'язків, мотивів вчинків і поведінки героїв, проведення характеристики персонажів, формулювання висновків); умінь осмислювати зміст і форму тексту (розуміти жанр, композицію твору, висловлювати власну думку про прочитане); умінь застосувати здобуту з навчального та художнього тексту інформацію для практичного розв'язання проблем, виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю;
- *обґрунтовано* теоретичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури, зокрема
- *констатовано* на основі узагальнення результатів констатувального етапу педагогічного експерименту пріоритет шкільного курсу української літератури для формування читацької грамотності учнів та

- важливість системності щодо ефективної організації процесу набуття учнями-підлітками вмінь кваліфікованого читача ;
- *виявлено* низький рівень сформованості читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії, що пояснюється відсутністю стійкого інтересу до читання, відсутністю системності в роботі над художнім текстом, нездатністю використовувати здобуті предметні знання і сформовані вміння в нових навчальних і життєвих ситуаціях;
 - *визнано*, що художні твори української літератури, що вивчаються в 5–6 класах, мають високий потенціал щодо розвитку вмінь кваліфікованого читача за умови застосування науково обґрунтованої та експериментально перевіреної методики формування читацької грамотності учнів, практикування оптимальних методів і прийомів;
 - *констатовано* необхідність удосконалення кваліфікаційного рівня вчителів-словесників;
 - *засвідчено* недостатньо високий рівень фахової компетенції вчителів-словесників для продуктивної організації навчальної діяльності учнів 5–6 класів щодо формування читацької грамотності, що обумовлено відсутністю обґрунтованих теоретичних засад формування читацької грамотності учнів; неусталеністю та суперечливістю трактування поняттєвого апарату в сучасних нормативних освітніх документах і публікаціях учених-методистів (зокрема «читацька грамотність» і «читацька компетентність»), недостатнім досвідом щодо застосування інтерактивних методів, навчальних завдань із розвитку критичного й аналітичного мислення, використання онлайн-інструментів; відсутністю розроблених методичних рекомендацій та якісного методичного забезпечення для ефективного формування читацької грамотності учнів у процесі навчання української літератури;
 - *з'ясовано*, що вчителі визначають підручник української літератури одним із дієвих засобів формування читацької грамотності учнів-підлітків;
 - *визнано* необхідність наскрізної реалізації в підручниках української літератури для 5–6 класів системи компетентнісно орієнтованих запитань і завдань для роботи над текстом художнього твору; наявності навчального матеріалу та методичного апарату, побудованого на засадах діяльнісного підходу та інтерактивного навчання, що сприятиме підвищенню рівня самостійної діяльності учнів-підлітків і формування здатності до практичного застосування здобутих знань і вмінь у нових навчальних і життєвих ситуаціях;

- *реалізовано* в підручнику української літератури для 5 класу засадничі положення методики формування читацької грамотності учнів, що впроваджується в пілотних школах України;
- *підготовлено* рукопис підручника «Українська література. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти;
- *підготовлено* рукопис підручника «Література (українська та зарубіжна). 5 клас» для закладів загальної середньої освіти;
- *опубліковано 57* праць, із них *наукової продукції* – **2** розділи у колективній зарубіжній монографії; **1** збірник матеріалів науково-практичної конференції; **7** статей у виданнях, що включені до Переліку наукових фахових видань України у галузі педагогічних наук; **6** статей у виданнях, що не включені до Переліку наукових фахових видань України у галузі педагогічних наук; **40** тез і матеріалів у збірниках міжнародних, всеукраїнських науково-практичних конференцій та звітної конференції Інституту педагогіки НАПН України; довідкової продукції – **1** стаття в енциклопедії;
- *участь* у роботі **50** масових заходах різного рівня: **12** – міжнародних (10 науково-практичних конференцій, 1 освітня виставка, 1 педагогічні читання); **25** – всеукраїнських (15 науково-практичних конференцій, 3 семінари і 7 вебінарів), **12** – науково-практичних заходах регіонального рівня; **1** – звітній конференції Інституту педагогіки НАПН України;

Упродовж другого, *моделювально-експериментального*, етапу досягнуто таких результатів:

- *уперше розроблено* та *апробовано* експериментальну методику формування читацької грамотності учнів в процесі вивчення творів української літератури в 5–6 класах;
- *реалізовано* експериментальну методику в чинному підручнику «Українська література» для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автори – Т. Яценко, В. Пахаренко, О. Слижук), що впроваджується в закладах загальної середньої освіти різних регіонів України на основі результатів всеукраїнського конкурсу підручників щодо держзамовлення;
- *з'ясовано* за результатами апробації експериментальної методики (опитано 78 учителів-словесників із різних регіонів України), що навчальний матеріал і методичний апарат підручника «Українська література. 5 клас» є оптимальним – 94,9 % (74 опитаних), надлишковим – 5,1 % (4 респонденти) для досягнення освітніх результатів; зміст підручника представляє письменника/письменницю

насамперед як особистість – 92,3 % (72 опитаних); зміст підручника представляє художній твір як естетичне явище –100 % схвальних відповідей; зміст і структура підручника сприяє формуванню предметної (читацької) і ключових компетентностей учнів – 98,7 % (76 опитаних); підручник є цікавим, пізнавальним і доступним для сприйняття п'ятикласниками – 96,2 % (75 учителів);

- *засвідчено* методичну значущість розробленої для експериментальної методики системи різнорівневих запитань і завдань для індивідуальної та колективної роботи над текстом художнього твору репродуктивного, частково-пошукового і проблемного характеру, орієнтованих на досягнення обов'язкових результатів навчання, що унормовані Державним стандартом базової середньої освіти, та корелюють із трактуванням сутності вмінь читацької грамотності учнів у процесі навчання української літератури в 5 класі, а саме: уміння, що безпосередньо пов'язані з роботою з текстом (знаходити і виокремлювати інформацію, визначати наявність або ж відсутність необхідної інформації у тексті); уміння, що ґрунтуються на власних роздумах про прочитане (розуміти навчальний матеріал і змістову сутність художнього тексту (тему, ідею, ціннісний потенціал, авторську позицію, прослідковувати причинно-наслідкові зв'язки, усвідомлювати мотиви вчинків і поведінки героїв, розкривати їхні характери, формулювати висновки; уміння осмислювати зміст і форму тексту (оцінювати зміст прочитаного, висловлювати власну думку про прочитане, оцінювати форму тексту); уміння застосувати здобуту з тексту інформацію для практичного розв'язання проблем, виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю;
- *підтверджено* дидактико-методичний потенціал чинного підручника української літератури для 5 класу, побудованого на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, культурологічного підходів, читацькоцетричного та текстоцетричного принципів, щодо продуктивної реалізації експериментальної методики, а саме: підвищення читацького інтересу учнів-підлітків до читання, усвідомлене розуміння ідейно-тематичного змісту художніх творів, поглиблення вмінь аналізу художніх текстів, осмислене трактування теоретико-літературних понять для цілісного сприйняття художнього твору, виявлення здатності проводити міжмистецькі паралелі, проектувати прочитане із сучасністю, демонструвати вміння дослідницької діяльності та практичного застосування здобутих знань і вмінь у нових навчальних і життєвих ситуаціях;

- *упровадження* в освітню практику **2** підручників – «Українська література. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти, «Література (українська та зарубіжна). 5 клас» для закладів загальної середньої освіти (позапланово); **2** навчальних посібників – «Зошит моїх досягнень. Українська література. 5 клас» (Яценко Т. О., Івашина Г. М.) (позапланово) та «Зошит моїх досягнень. Література (українська та зарубіжна). 5 клас» (Яценко Т. О., Тригуб І. А., Івашина Г. М.) (позапланово);
- *опубліковано 53 публікації*: **2** наукової продукції, із них – **1** частина зарубіжної колективної монографії, **1** збірник тез доповідей всеукраїнської науково-практичної конференції; **8** виробничо-практичної продукції, із них – **2** методичних рекомендацій, **6** практичних порадників; **4** навчальної продукції, із них – **2** підручники, **2** робочих зошити; **13** статей, із них – **1** у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection, **5** – у виданнях, що включені до Переліку наукових фахових видань України, **7** – у виданнях, що не включені до Переліку наукових фахових видань України; **24** матеріалів і тез у збірниках науково-практичних конференцій із теми дослідження, із них – **14** міжнародних науково-практичних конференцій; **8** всеукраїнських науково-практичних конференцій, **2** звітної конференції Інституту педагогіки НАПН України; **1** публікація в ЗМІ;
- *участь* у роботі **36** масових заходах різного рівня: **11** – міжнародних, **18** – всеукраїнських, **7** – науково-практичних заходів регіонального рівня.

На третьому, *узагальнювально-впроваджувальному*, етапі досягнуто таких результатів:

- *апробовано* методику формування читацької грамотності учнів у процесі вивчення української літератури в 5 класі в процесі опрацювання навчальних тем програмових розділів «Малі жанри фольклору та літератури (прислів'я, приказки, загадки)», «Народні та літературні казки», «Минуле українського народу: легенди, перекази, літописні оповіді», «Україна і я»; «Рідна природа», «Світ дитинства», «У пошуках пригод і чудес», у 6 класі (I семестр – у пілотних класах) під час вивчення розділів «Міфи прадавньої України», «Народні пісні. Календарно-обрядові пісні», «Мудрість байки», «Ліричні послання Україні», «Різдвяні дива», «Романтика пригод і фантастики», «Поетичне бачення світу», «Дитинство видатних українців», «Гумор і сатира»;

- *підтверджено* дидактичну значущість експериментально апробованих методів і прийомів формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: евристична бесіда, усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації та художніх творів, обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), прийом незакінченого речення, аналітико-синтетична робота над текстом (визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету), робота з цитатним матеріалом, самостійний добір текстів у бібліотеках, компетентнісно орієнтовані запитання та завдання репродуктивного характеру на вибір однієї правильної відповіді, завдання частково-пошукового спрямування на встановлення відповідності в тестовій формі, аналітичні завдання для виявлення вмінь осмислювати зміст і форму тексту (хмара слів, діаграма Венна тощо), створення графічних і візуальних засобів передачі інформації, дослідницькі завдання проблемного характеру, творчі завдання (написання твору, есею, відгуку, анотації), читацькі проекти (створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів тощо);
- *засвідчено* ефективність реалізації експериментальної методики, розробленої на засадах особистісно орієнтованого, компетентнісного, діяльнісного, культурологічного підходів, читацькоцетричного та текстоцетричного принципів щодо опрацювання художнього та навчального матеріалу, поетапним процесом формуванням умінь кваліфікованого читача, продуктивним застосуванням традиційних та інноваційних методів і прийомів організації навчальної діяльності учнів 5–6 класів;
- *реалізовано* експериментальну методику у чинних підручниках «Українська література» для 5 класу та «Українська література» для 6 класу закладів загальної середньої освіти (автори – Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А.), що впроваджувалися як пілотні Нової української школи в закладах загальної середньої освіти різних регіонів України і набули чинності на основі результатів всеукраїнського конкурсу підручників щодо держзамовлення;
- *констатовано* на основі узагальнення результатів педагогічного експерименту, що зміст і методичний апарат чинного підручника української літератури для 5 класу, підготовленого з урахуванням текстоцетричного та читацькоцетричного принципів та вимог тестів PISA, є оптимальним для формування читацької грамотності учнів як

результату послідовного набуття взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача;

- *встановлено*, що експериментальна методика та підготовлене навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури мають вагомому практичну значущість, а саме: виразність читацьких інтересів учнів-підлітків, підвищення рівня навчальних досягнень учнів, що виявляється в усвідомленому розумінні ідейно-тематичного змісту художніх творів і навчальних текстів, критичному трактуванні вивченого, здатності проєктувати його з сучасністю, демонструвати вміння дослідницької діяльності та практичного застосування здобутих предметних знань і умінь у нових навчальних і життєвих ситуаціях;
- *упроваджено* в освітню практику **4** підручники – «Українська література. 5 клас», «Література (українська та зарубіжна). 5 клас» (у 2-х частинах), «Українська література. 6 клас», «Література (українська та зарубіжна). 6 клас» (у 2-х частинах); **4** навчальних посібники – «Зошит моїх досягнень. Українська література. 5 клас», «Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень» (у 2-х частинах), «Українська література. 5 клас. Зошит моїх досягнень», «Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Зошит моїх досягнень» (у 2-х частинах); **2** методичних посібники – «Українська література. Книжка для вчителя. 6 клас», «Література (українська та зарубіжна). Книжка для вчителя. 6 клас», **3** методичних рекомендацій щодо навчання української літератури та інтегрованого курсу літератур в 5–7 класах НУШ; **3** практичних порадики – «Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат», «Календарно-тематичне планування. Українська література. 7 клас», «Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 7 клас. Нова українська школа»;
- *опубліковано 54 праці*, із них 1 *стаття* у науковому періодичному виданні, що індексується наукометричною базою даних Index Copernicus, 3 – у виданнях, що включені до Переліку наукових фахових видань України; 2 – у виданнях, що не включені до Переліку наукових фахових видань України; збірник матеріалів науково-методичної конференції –1; методичних посібників – 2; методичних рекомендацій – 3; практичних порадики –3; модельних навчальних програм – 2; навчальних програм – 2; підручників –3; навчальних посібників –5; *27 матеріалів і тез* у збірниках науково-практичних конференцій

(8 міжнародних і 16 всеукраїнських науково-практичних конференцій, 3 – звітної конференції Інституту педагогіки);

- *участь* у роботі **39** масових заходів різного рівня: 8 – міжнародних, 16 – всеукраїнських, 15 вебінарів регіонального рівня.

РОЗДІЛ II. УПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Результати НД упроваджувалися в освітній процес 4 закладів загальної середньої освіти різних регіонів України (підтверджено довідками про впровадження): КЗЗСО «Ліцей Петропавлівський» Бучанського р-ну Київської обл.; Щасливський ліцей Бориспільського р-ну Київської обл.; Богданівський ОЗЗСО Чернігівської селищної ради Запорізької обл., КЗ «Оріхівський НВК № 2 ім. В. А. Лазаряна. Апробація результатів наукового дослідження також здійснювалася шляхом виступів наукових співробітників під час роботи на 121 масовому заході різного рівня (31 міжнародна і 52 всеукраїнські науково-практичні конференції, вебінари, круглі столи, 35 вебінари – регіонального рівня, 3 – звітні конференції Інституту педагогіки НАПН України), розміщенням наукового доробку в електронній бібліотеці НАПН України:

Міжнародний рівень (31):

1. Міжнародна науково-практична конференція «Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації» (12 березня 2021 р., м. Дніпро); 1 учасник – Т. О. Яценко.
2. Міжнародна науково-практична конференція «Міжкультурні комунікації в галузі освіти» (19 березня 2021 р., м. Хмельницький), 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
3. II Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми саморозвитку особистості в сучасному суспільстві» (26 березня 2021 року, м. Харків); 1 учасник – О. А. Слижук
4. X Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Діалог у розвитку наук та освіти» (23 квітня 2021 р., м. Конін (Польща), Ужгород, Херсон); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
5. VII Міжнародна науково-практична конференція «Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи» (13–15 травня 2021 р., м. Запоріжжя); 2 учасники – Т. О. Яценко, С. О. Дячок.
6. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички» (20–21 травня 2021 р., м. Київ); 4 учасники – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, С. О. Дячок.
7. Перша міжнародна науково-практична конференція «Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи» (28–29 травня 2021 р., м. Запоріжжя); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
8. II Міжнародна науково-практична онлайн-конференція «Обдаровані діти –

- скарб нації» (18–19 серпня 2021 р., м. Київ); учасник – С. О. Дячок.
9. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (21–22 вересня 2021 р., м. Київ); 3 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук, С. О. Дячок.
 10. Міжнародна наукова конференція Сонячні кларнети: танець, музика, театр у літературних проєкціях» (23–24 вересня 2021 р., м. Бердянськ); учасник – О. А. Слижук.
 11. XII Міжнародна виставка «Інноватика в сучасній освіті», 22 жовтня 2021 р., м. Київ; учасник – Т. О. Яценко.
 12. XII Міжнародні Чичерінські читання «Світова література у літературознавчому дискурсі XXI століття» (м. Львів, 28–29 жовтня 2021 р.); учасник – О. А. Слижук
 13. XII-а Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Діалог у розвитку наук та освіти» (22 квітня 2022 р., м. Конін (Польща), Ужгород); 2 учасники – Т. О. Яценко.
 14. Міжнародна науково-практична конференція «Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах» (29–30 квітня 2022 р., м. Київ); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
 15. Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції» (19-20 травня 2022р., Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ); учасник – О. А. Слижук.
 16. Міжнародна науково-практична конференція «Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти» (20 травня 2022 р., м. Ізмаїл), 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
 17. Міжнародний освітній фестиваль «EdFast 2022. Освіта без кордонів» (15-17 червня, м. Запоріжжя), спікер – О. А. Слижук.
 18. Міжнародна наукова конференція «Роль психології та педагогіки в духовному розвитку сучасного суспільства» (30–31 липня 2022 р., Балтійська міжнародна академія, м. Рига, Латвійська Республіка); учасник – О. А. Слижук.
 19. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу» (14-15 вересня 2022 року, м. Київ); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
 20. III міжнародна науково-практична конференція «Особистість в історії, літературі та методиці навчання. *Україні, її незламним героям-захисникам,*

- волонтерам та країнам-союзникам присвячується»* (28 жовтня 2022 р., м. Івано-Франківськ, Івано-Франківський ОШПО); учасник – О. А. Слижук.
21. VIII Міжнародна науково-практична конференція «Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети» (7 –14 листопада 2022 р., м. Запоріжжя, Запорізький ОШПО); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
22. II Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Світ дидактики: дидактика в сучасному світі» (22–23 листопада 2022 р., м. Київ); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.
23. XII Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти» (м. Київ, 23 листопада 2022 р.); учасник – Т. О. Яценко.
24. Міжнародна конференція «Медіаграмотність в освіті 2.0: інтегрування та розширення» (26 січня 2023 р., м. Київ, організатори – Рада міжнародних наукових досліджень та обмінів (IREX) за підтримки Посольства США в Україні та МЗС Великої Британії у партнерстві з МОН України, Міністерством культури та інформаційної політики України та Академією української преси,); учасник – О. А. Слижук.
25. Міжнародна науково-практична конференція «Бібліотека для дітей – книжковий простір безпеки та розвитку» (18–20 квітня 2023 р., м. Київ, Національна бібліотека України для дітей); учасник – О. А. Слижук.
26. XV Міжнародна конференція «Національна ідентичність у мові та культурі» (27–28 квітня 2023 р., м. Київ, Національний авіаційний університет); учасник – О. А. Слижук.
27. VII Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному полікультурному суспільстві, присвячена 100-річчю МДПУ ім. Богдана Хмельницького (12–13 травня 2023 р., м. Запоріжжя–Мелітополь), учасник –Т.О. Яценко.
28. Міжнародна науково-практична конференція «Освіта та наука крізь виклики сьогодення» (17–19 травня 2023 р., м. Запоріжжя, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти); учасник – О. А. Слижук.
29. XIV Міжнародна виставка «Сучасні заклади освіти» (травня 17–19 травня 2023 р., м. Київ); учасник – Т. О. Яценко.
30. Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення» (26–27 жовтня 2023 р. м. Київ, Інститут педагогіки); учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук
31. IV міжнародна науково-практична конференція «Особистість в історії, літературі та методиці навчання. Україні, її незламним героям-захисникам, волонтерам та країнам-союзникам присвячується» (27 жовтня 2023 р., м. Івано-Франківськ); учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

Всеукраїнський рівень (52)

1. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Ідеологія національної аристократії (на пошану 150-річчя від дня народження Лесі Українки)» (25–26 лютого 2021 р., м. Львів); 1 учасник – Т. О. Яценко.

2. Всеукраїнська інтернет-конференція «Вечірня онлайн-зустріч з Лесею Українкою (до 150-річного ювілею поетеси)» (23 лютого 2021 р., м. Кропивницький); 1 учасник – В. І. Пахаренко.

3. Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Навчання через гру в освітньому просторі України: досвід, виклики, ідеї та рішення» (у дистанційному режимі) (18–19 березня 2021 р., м. Запоріжжя); учасник – О. А. Слижук.

4. Всеукраїнський науково-практичний семінар «Макаренківські читання», присвячений 133 річниці від дня народження А. С. Макаренка (11 березня 2021 р, м. Суми); 1 учасник – О. А. Слижук.

5. III Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи – 2021» (29 березня 2021 р., м. Київ); 4 учасники – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, С. О. Дячок.

6. Всеукраїнська наукова конференція з іноземною участю до 150-річчя Агатангела Кримського «Ідентичність. Дискурс. Імагологія» (15 квітня 2021 р., м. Острог, Рівненська область); 1 учасник – О. А. Слижук.

7. Всеукраїнська наукова Шевченківська конференція «Художній світ Тараса Шевченка і сучасність» (17 квітня 2021 р., м. Черкаси); 1 учасник – В. І. Пахаренко.

8. II Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи» (20 квітня 2021 р., м. Запоріжжя); учасник – О. А. Слижук

9. Всеукраїнська наукова конференція «Навчання української мови та мов національних меншин у початковій школі в контексті компетентнісного підходу» (21 квітня 2021 р., м. Київ); 2 учасники – О. А. Слижук, С. О. Дячок.

10. Всеукраїнська науково-практична конференція «Психолого-педагогічні аспекти творчості Василя Стефаника (до 150-річчя від дня народження)» (21–22 квітня 2021 р., м. Івано-Франківськ); учасник – О. А. Слижук.

11. Всеукраїнська науково-практична інтернет-конференція з міжнародною участю «Актуальні проблеми, пріоритетні напрямки та

стратегії розвитку професійної освіти» (28 квітня 2021 р., м. Харків); учасник – О. А. Слижук.

12. III Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах» (29–30 квітня 2021 р., м. Київ); учасник – О. А. Слижук.

13. Всеукраїнська науково-практична конференція «VIII Волошинські читання. Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство» (7 жовтня 2021 р., м. Київ); 3 учасники – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук.

14. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Інтелектуальні ігри: ще один крок до формування читацької грамотності» (23 лютого 2021 р.) (<https://www.facebook.com/105956520764555/videos/173829670976544>), *спікер* – С. О. Дячок

15. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Формування ключових та предметних компетентностей через творчі завдання та запитання» (13 березня 2021 р., <http://surl.li/uozt>); *спікер* – С. О. Дячок.

16. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Сучасні методи дистанційного та змішаного навчання на уроках української і зарубіжної літератур» (23 березня 2021 р., <https://www.facebook.com/groups/505688203677039/permalink/780769616168895/>), *спікер* – С. О. Дячок .

17. Всеукраїнська науково-практична конференція «Стратегічні пріоритети філології й лінгводидактики в умовах реформування освітньої системи в Україні» (10 листопада 2021 р., м. Луганськ); 3 учасники – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, С. О. Дячок.

18. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (10 серпня 2021 р.), (<https://www.facebook.com/tatjana.kachak/posts/4186823138060433>), *спікери* – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

19. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератур, студентів-філологів «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (4 листопада 2021 р.), (<https://www.facebook.com/jaroslav.slyzhuk/posts/1873130689526255>), *спікери* – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

20. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури, «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне

забезпечення» (18 листопада 2021 р.),
(<https://www.facebook.com/jaroslav.slyzhuk/posts/1883166641855993>) , спікери
– Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

21. II Всеукраїнська науково-практична конференція «Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій» (м. Глухів Сумської обл., 13 травня 2022 р.); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

22. Всеукраїнська науково-практична конференція «VI Геретівські читання» (м. Тернопіль, 3 червня 2022 р.); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

23. Всеукраїнський круглий стіл «Шкільний курс української літератури в стратегії усвідомлення національної ідентичності» (24 червня 2022 р., м. Харків), учасник – Т. О. Яценко.
https://m.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid02tfEYTVnThUcwFCC8s6YFFk8VntjSNa7ToEp2GgyETUbyEYsK8LXWShzqSofimHfdl&id=100050045596933

24. Всеукраїнська серпнева конференція НАПН України «Учені НАПН України – українським учителям» (25 серпня 2022 р., м. Київ), учасник – Т. О. Яценко.

25. Всеукраїнська науково-теоретична інтернет-конференція «Х Довженківські читання: Олександр Довженко й українська культура: історія, традиції, сучасність» (29–30 вересня 2022 р., м. Глухів Сумської області, Глухівський НПУ ім. О. Довженка; 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

26. Всеукраїнська науково-практична конференція «Х Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство» (8 грудня 2022 р., м. Київ); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

27. Всеукраїнська науково-практична конференція «Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах» (15 грудня 2022 р., м. Тернопіль, ТНПУ ім. В. Гнатюка); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

28. Всеукраїнська онлайн-презентація підручників для 5 класів НУШ (17 лютого 2022 р., м. Київ), спікер – Т. О. Яценко.

29. Всеукраїнський вебінар-нарада з питань науково-методичного супроводу реформи Нової української школи «Організація освітнього процесу в 5-х класах закладів загальної середньої освіти» (18 лютого 2020 р., м. Київ), учасник – Т. О. Яценко:

30. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне

забезпечення» (23 лютого 2022 р., м. Миколаїв), спікери – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко

[\(https://www.facebook.com/100030131052168/posts/704358357245193/\)](https://www.facebook.com/100030131052168/posts/704358357245193/)

31. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (22 лютого 2022 р., м. Дніпро), спікер – Т. О. Яценко

32. Всеукраїнський вебінар для вчителів української мови, української та зарубіжної літератур «Впровадження Державного стандарту базової середньої освіти на уроках української мови, української, зарубіжної літератури, інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» (26 травня 2022 р., м. Київ); спікер – Т. О. Яценко.

33. Всеукраїнський вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Нові підходи в Новій українській школі. Нововведення у 5 класах» (18 червня 2022 р., м. Львів), спікер – О. А. Слижук

34. Всеукраїнський освітній марафон практик «Організація освітнього процесу в 5 класах Нової української школи» (5 липня 2022 р., м. Київ), спікер – Т. О. Яценко.

https://m.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0fv6q74dwviGzYK25cyNpziVyyW7SgNjdCqeqhZHGnjhuHPvEv97pzyiAy2KzNgsal&id=100050045596933&source

35. Всеукраїнська методична нарада МОН щодо змін в окремих модельних навчальних програмах (17 серпня 2022 р., м. Київ); учасник – Т. О. Яценко.

36. Всеукраїнський вебінар для вчителів української літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) «Результати впровадження НУШ у 5 класі» (1 листопада 2022 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України, ВД «Освіта»), 2 спікери – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

37. III Всеукраїнська науково-практична конференція педагогічних, науково-педагогічних працівників і студентів «Стан, проблеми та перспективи розвитку мовно-літературної освіти в умовах реалізації продуктивної освітньої стратегії» (до Міжнародного дня рідної мови) (21–22 лютого 2023 р., м. Чернігів); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

38. Всеукраїнська науково-практична конференція «Організація безпечного освітнього середовища – виклик сучасності: перспективи та рішення» (03 березня 2023 р., м. Тернопіль, Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти); учасник – О. А. Слижук.

39. Всеукраїнська презентація підручників для 6 класу Нуш крокує в 6 клас. Системність, сучасність, результативність (15 березня 2023 р. м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України), спікер – Т. О. Яценко.

40. Всеукраїнської науково-практичної конференції, присвяченої 145-й річниці від дня народження Григорія Ващенко «Виховання громадянина-патріота в умовах реалізації завдань концепції «Нова українська школа» (15 березня 2023 р., м. Кропивницький, КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти ім. Василя Сухомлинського»); учасник – Т. О. Яценко.

41. Всеукраїнська науково-практична конференція «Виклики сучасного світу і література для дітей: проблеми, тенденції, перспективи» (4 квітня 2023 р., м. Київ, Національний музей літератури України); учасник – О. А. Слижук.

42. Всеукраїнська конференція «Літератури в мультикультурному дискурсі» (6 квітня 2023 р., м. Полтава, Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

43. IV Всеукраїнська науково-практична конференція «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах» (27 квітня 2023 р., м. Київ, Український державний університет імені Михайла Драгоманова); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

44. Всеукраїнський семінар «Динаміка мовної норми в науково-освітньому дискурсі початку XXI століття» (25 травня 2023 р., м. Київ, Інститут української мови НАН України) 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук

45. Всеукраїнська науково-практична конференція «Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти» (29 червня 2023 р., м. Київ), учасник – Т. О. Яценко.

46. Всеукраїнська серпнева науково-практична конференція НАПН «Учені НАПН України – українським учителям» (21 серпня 2023 р., м. Київ), учасник – Т. О. Яценко.

47. Всеукраїнська онлайн-презентація підручників для 7 класів НУШ (5 вересня 2023 р., м. Київ, ІМЗО), спікер – Т. О. Яценко.

48. Всеукраїнський круглий стіл «Методи компетентнісного навчання української мови» (28 вересня 2023 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України), учасник – Т. О. Яценко.

49. Всеукраїнська науково-практична конференція «VII Геретівські читання», приурочена пам'яті Ігоря Герети (22 вересня 2023 р., м. Тернопіль), учасник – Т. О. Яценко.

50. Всеукраїнський тренінг із медіаграмотності для вчителів і науковців «Шкільна літературна освіта під час війни: стереотипи, фейки, дискусії» (21 листопада 2023 р., м. Київ, Академія української преси, Центр медіа- та цифрової грамотності (CeMIL) при Вільному університеті Берліна; *спікер* – О. А. Слижук.

51. II Всеукраїнська науково-практична конференція «Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах» (30 листопада 2023 р., м. Тернопіль); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

52. Всеукраїнська науково-практична конференція «XI Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство» (4 грудня 2023 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

Звітні конференції Інституту педагогіки НАПН України (3)

1. Звітна наукова конференція Інституту педагогіки НАПН України «Зміст і технології шкільної освіти» (29 грудня 2021 р., м. Київ), 4 учасники – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук, С. О. Дячок.

2. Звітна наукова конференція Інституту педагогіки НАПН України «Зміст і технології шкільної освіти» (23 грудня 2022 р., м. Київ), 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

3. Звітна наукова конференція Інституту педагогіки НАПН України «Зміст і технології шкільної освіти» (грудня 2023 р., м. Київ), 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук.

Регіональний рівень (35):

1. Науково-практична онлайн-конференція «Запорізькі єврейські читання – 2021» (13 травня 2021 р., м. Запоріжжя); спікер – О. А. Слижук.

2. Науково-методичний семінар «Вивчення шкільного курсу літератури в умовах Нової української школи: виклики і відкриття» (11 червня 2021 р., м. Тернопіль, Тернопільський ОКІППО); спікер – С. О. Дячок.

3. Чернігівські педагогічні читання «Формування національної свідомості здобувачів освіти на уроках словесності» (25 червня 2021 р., м. Чернігів); спікер – С. О. Дячок.

4. Серпневі фасилітативні зустрічі з керівниками районних методичних центрів вчителів освітньої галузі «Мови і літератури» (20 серпня 2021 р. м. Запоріжжя); спікер – О. А. Слижук.

5. Серпнева педагогічна студія «Ді-аналіз: актуальні проблеми якості викладання шкільного курсу зарубіжної літератури на Тернопільщині у 2021/2022 навчальному році» (18 серпня 2021 р., Тернопільський ОКІППО);

спікер –С. О. Дячок.

6. Серпнева (не)конференція у форматі EdCamp «Школа 21/22: освіта очна, дистанційна, інклюзивна» (27 серпня 2021 року м. Запоріжжя); спікер – О. А. Слижук.

7. Вебінар «Реалізації галузі «Мови і літератури» Державного стандарту базової середньої освіти в аспекті нової української школи», (28 серпня 2021 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Компаніївської селищної ради Кіровоградської обл.); спікер –С. О. Дячок.

8. Науково-методичний семінар «Вивчення літератури в Новій українській школі» (7 вересня 2021 р. м. Черкаси, Черкаська гімназія № 9);

9. Науково-методичний семінар «Шкільна літературна освіта в реаліях НУШ» (24 вересня, 2021 р., м. Черкаси); спікер –В. І Пахаренко.

10. Онлайн-тренінг з медіаграмотності для вчителів та студентів ЗВО м. Запоріжжя (20 жовтня 2021 р., Запорізький національний університет, Академія української преси (Київ), спікер – О. А. Слижук.
<https://www.facebook.com/jaroslav.slyzhuk/posts/1862893873883270>

11. Онлайн-консультація для викладачів української та зарубіжної літератур, студентів-філологів «Шкільна літературна освіта в реаліях НУШ» (10 листопада 2021 р., Волинський національний університет); спікер – О. А. Слижук;
<https://www.facebook.com/jaroslav.slyzhuk/posts/1878097365696254>

12. Онлайн-консультація для вчителів української та зарубіжної літератур «Шкільна літературна освіта в реаліях НУШ» (24 листопада 2021 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Запорізької міської ради); 2 учасники – Т. О. Яценко, О. А. Слижук
<https://www.facebook.com/jaroslav.slyzhuk/posts/1887455264760464>

13. Вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (22 лютого 2022 р., м. Запоріжжя), спікер – О. А. Слижук.

14. Вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (22 лютого 2022 р., Вороньківська ОТГ Бориспільського р-ну Київська обл.), спікер – Т. О. Яценко.

15. Педагогічні читання «Рутківські читання. Мудрий лицар української дитячої літератури» (17 травня 2022 р., Міжнародний гуманітарний університет імені Степана Дем'янчука, м. Рівне), спікер – О. А. Слижук.

16. Науково-практичний семінар «Словесна творчість: сприйняття та інтерпретація на перехресті традиції і сучасності» (18 травня 2022 р., м. Тернопіль); учасник – О. А. Слижук.

17. Вебінар для вчителів української та зарубіжної літератури «Шкільна літературна освіта в НУШ: програмове та навчальне забезпечення» (22 травня 2022 р., м. Карлівка Полтавської обл.), спікер – Т. О. Яценко.

18. Онлайн-семінар для вчителів-словесників «Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класів на уроках української літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» (16 вересня 2022 р., м. Київ), спікер – Т. О. Яценко.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=pfbid0R6565pTfBE9GVxMxzK3tQPpRoTjfwRGXmt4PwfY2P5CZsKN78V3bvpQJRMERSGM2l&id=100050045596933

19. Онлайн-семінар для вчителів-словесників «Оцінювання навчальних досягнень учнів 5 класів на уроках української літератури та інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної)» (28 вересня, 2022 р. м. Київ), спікер – Т. О. Яценко.

<https://www.facebook.com/kyivoblsqe/posts/pfbid02BtqPJW8gfBVZG69iv3XFrwnCvsxQDA332R53hGTLUsLTt1x8zWBSqpPdbwjQtriVI>

20. Вебінар «Практичні кейси від авторів підручника» (17 березня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Сумської міської ради), спікер – Т.О. Яценко

21. Освітній марафон НУШ у дії: знайомство з підручниками для 6 класу (21 березня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників м. Києва), спікер – Т.О. Яценко

22. Вебінар «Підручники і навчально-методичне забезпечення 6 класу НУШ мовно-літературної освітньої галузі (29 березня 2023 р., Миколаївський ОШПО), спікер – Т.О. Яценко

23. Вебінар «Шкільний курс літератури в реаліях НУШ: зміст, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал (25 серпня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників м. Жмеринка), спікер – Т.О. Яценко

24. Вебінар «Особливості викладання дисциплін суспільно-гуманітарного спрямування в умовах реалізації Державного стандарту базової середньої освіти. 6 клас»; тема виступу «Навчання літератури в НУШ: програмове та навчально-методичне забезпечення» (25 серпня 2023 р., освітня виставка «Освіта Запорізького краю – 2023»), спікер – О. А. Слижук.

25. Вебінар «Шкільний курс літератури в реаліях НУШ: зміст, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал (26 серпня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Пристоличної ОТГ Бориспільського р-ну Київської обл.), спікер – Т.О. Яценко.

26. Вебінар «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) у реаліях НУШ: зміст, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал (26 вересня 2023 р., Донецький ОШПО), спікер – Т.О. Яценко.

27. Вебінар «Підручники мовно-літературної галузі. Українська література» (16 жовтня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників м. Києва), спікер – Т.О. Яценко

28. Вебінар «Шкільний курс літератури в реаліях НУШ: зміст, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал (11 жовтня 2023 р., Херсонський Центр професійного розвитку педагогічних працівників); спікер – Т.О. Яценко

29. Вебінар-практикум «Бібліотека для дітей – центр національно-патріотичного виховання юних громадян України» (7 листопада 2023 р., Запорізька обласна бібліотека для дітей «Юний читач», спікер – О. А. Слижук.

30. Вебінар «Навчання літератури в 5-6 класах НУШ: зміст і навчально-методичне забезпечення» (8 листопада 2023 р., Запорізький ОШПО), спікер – О. А. Слижук

31. Методичний семінар «Методики й технології навчання учнів 7 пілотних класів на уроках літератури» (13 листопада 2023 р., м. Тернопіль, Тернопільський ОШПО), спікер – О. А. Слижук.

32. Вебінар «Мовно-літературна освітня галузь Державного стандарту базової середньої освіти : навчально-дидактична база з української мови, української літератури, інтегрованого курсу літератур» (14 листопада 2023 р., Тернопільський ОШПО), спікер – Т.О. Яценко

33. Вебінар «Нова українська школа: освітній простір нових можливостей на уроках української мови і літератури» (15 листопада 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Компаніївської ОТГ Кіровоградської обл.), спікер – Т.О. Яценко.

34. Вебінар «Ознаки сучасного уроку української словесності: мікро та макроструктура» (17 листопада 2023 р., Тернопільський ОШПО), спікер – Т.О. Яценко.

35. Вебінар «Чому важливо дотримуватися інфогієни: тренінг із медіаграмотності» (6 грудня 2023 р., Центр професійного розвитку педагогічних працівників Пристоличної ОТГ Бориспільського р-ну Київської обл.), спікер – О.А.Слижук

ВИСНОВКИ

Результати виконання науковими співробітниками відділу навчання української мови та літератури (літературний сектор) НД з теми **«Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури»** є підставою для таких висновків:

- *уперше обґрунтовано* теоретичні засади формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури, зокрема *конкретизовано* розуміння читацької грамотності у контексті предмета дослідження як системи здобутих учнями-підлітками на уроках української літератури предметних знань, сформованих умінь кваліфікованого читача, ціннісних орієнтирів, що сприяють розумінню прочитаного, аналізу та інтерпретації художніх творів, інформаційних текстів, медіатекстів для інтелектуального, читацького та особистісного розвитку, досягнення цілей у різних сферах життя; *визначено* в кореляції з тестами міжнародного дослідження якості освіти PISA систему взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача як пріоритетних у формуванні читацької грамотності: учнів уміння знаходити і виокремлювати інформацію у тексті; уміння інтерпретувати інформацію із тексту; уміння осмислювати зміст і форму тексту; уміння застосувати здобуту з тексту інформацію для практичного розв'язання проблем і виявляти зв'язок прочитаного із сучасністю;
- *розроблено* зміст компетентісно орієнтованої методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури, який складають художні твори української літератури для текстуального вивчення на основі тематично-жанрового принципу, навчальні тексти (літературознавчого та культурологічного характеру), методичний апарат чинних підручників української літератури для адаптаційного циклу навчання, традиційні та інноваційні методи й прийоми організації навчальної діяльності учнів-молодших підлітків щодо набуття вмінь кваліфікованого читача;
- *уперше розроблено та впроваджено* в освітній процес закладів загальної середньої освіти методику формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури як системно організовану цілісність, ефективність реалізації якої забезпечувалася урахуванням вимог щодо тестів міжнародного дослідження якості освіти PISA, нормативних положень Державного стандарту базової середньої освіти (2020), концептів компетентісного та діяльнісного підходів,

- дотриманням читацькоцетричного і текстоцетричного принципів щодо організації навчальної діяльності на уроках української літератури, поетапним процесом формування умінь кваліфікованого читача, продуктивним застосуванням традиційних та інноваційних методів і прийомів організації навчальної діяльності учнів;
- *підтверджено* дидактичну значущість експериментально апробованих методів і прийомів формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: евристична бесіда, усний стислий, вибірковий переказ здобутої навчальної інформації та художніх творів, обговорення прослуханих текстів (медіатекстів), прийом незакінченого речення, аналітико-синтетична робота над текстом (визначення теми, основної думки, елементів композиції і сюжету), робота з цитатним матеріалом, самостійний добір текстів у бібліотеках, компетентнісно орієнтовані запитання та завдання репродуктивного характеру на вибір однієї правильної відповіді, завдання частково-пошукового спрямування на встановлення відповідності в тестовій формі, аналітичні завдання для виявлення вмій осмислювати зміст і форму тексту (хмара слів, діаграма Венна тощо), створення графічних і візуальних засобів передачі інформації, дослідницькі завдання проблемного характеру, творчі завдання (написання твору, есею, відгуку, анотації), читацькі проєкти (створення власного медіатексту на основі прочитаних художніх творів тощо);
 - *реалізовано* експериментальну методикау в підручнику «Українська література» для 5 класу закладів загальної середньої освіти (автори – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук), що впроваджувався як пілотний Нової української школи в закладах загальної середньої освіти різних регіонів України і набув чинності на основі результатів всеукраїнського конкурсу підручників щодо держзамовлення;
 - *констатовано* на основі узагальнення результатів педагогічного експерименту, що зміст і методичний апарат чинного підручника української літератури для 5 класу, підготовленого з урахуванням текстоцетричного та читацькоцетричного принципів та вимог тестів PISA, є оптимальним для формування читацької грамотності учнів як результату послідовного набуття взаємопов'язаних умінь кваліфікованого читача, зокрема вмій знаходити і виокремлювати інформацію, визначати її наявність або ж відсутність у художньому тексті чи навчальному матеріалі; вмій розуміти тему, ідею, ціннісний потенціал, авторську позицію, прослідкувати причинно-наслідкові зв'язки, усвідомлювати мотиви вчинків і поведінки героїв, розкривати

- їхні характери; умінь висловлювати власну думку про прочитане, оцінювати форму тексту; здатності застосувати здобуту з художнього та навчального тексту інформацію для практичного застосування;
- *встановлено*, що експериментальна методика та підготовлене навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури мають вагому практичну значущість, а саме: виразність читацьких інтересів учнів-підлітків, підвищення рівня навчальних досягнення учнів, що виявляється в усвідомленому розумінні ідейно-тематичного змісту художніх творів і навчальних текстів, критичному трактуванні вивченого, здатності проєктувати його з сучасністю, демонструвати вміння дослідницької діяльності та практичного застосування здобутих предметних знань і вмінь у нових навчальних і життєвих ситуаціях.
 - *підготовлено за результатами виконання наукового дослідження таку продукцію* :заклучний науковий звіт; підручник «Українська література» для 5 класу закладів загальної середньої освіти (гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», наказ МОН України № 140 від 8 лютого 2022 р.); методичний посібник «Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури» (рукопис); **121** публікацію з теми дослідження: **32** статті, із них 1– у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection, 1– у науковому періодичному виданні, що індексуються наукометричною базою даних Index Copernicus, 15 – у виданнях, що внесені до Переліку наукових фахових видань України; 15 – у виданнях, що не внесені до Переліку наукових фахових видань України; **89** матеріалів і тез конференцій, із них 79 – у збірниках науково-практичних конференцій міжнародного та всеукраїнського рівня, 10 – у збірниках звітних конференцій Інституту педагогіки НАПН України;
 - *упроваджено* результати НД шляхом їх відображення в **39** працях наукової, виробничо-практичної та навчальної продукції: 3 частини зарубіжних колективних монографій, 3 збірники матеріалів конференцій, 2 методичні посібники, 5 методичних рекомендацій, 7 практичних порадників, 2 модельні програми (гриф «Рекомендовано МОН України»), 4 навчальні програми, 6 підручників (гриф «Рекомендовано МОН України»), 6 навчальних посібників, а також під час презентації експериментальних матеріалів на 121 масовому заході різного рівня (31 міжнародна і 52 всеукраїнські науково-практичні конференції, вебінари, круглі столи, 35 вебінари – регіонального рівня, 3 – звітні конференції

Інституту педагогіки НАПН України), розміщенням наукового доробку в електронній бібліотеці НАПН України.

Завершене НД *«Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури»* має наукову, практичну та соціальну значущість.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Перспективними напрямками подальшого наукового дослідження теми щодо проблеми формування читацької грамотності учнів 5–6 класів є розроблення та апробація методики формування вмінь кваліфікованого читача як основи читацької грамотності в процесі вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) на адаптаційному циклі навчання Нової української школи.

2. Підготовка інноваційного навчально-методичного забезпечення методики формування читацької грамотності в процесі вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5–6 класах Нової української школи та впровадження означеного методичного супроводу в шкільній освіті, у системі вищої та післядипломної педагогічної освіти.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ВИКОНАВЦІВ НД

НАУКОВА ПРОДУКЦІЯ

Частини зарубіжних колективних монографій (3)

1. Slyzhuk O. A. Synergy of approaches to teaching modern ukrainian literature to teenagers in gymnasium. *Actual problems of philological sciences and methods of teaching: collective monograph* /O. Goroshkina, I. Hlukhovtseva, K. Hlukhovtseva, V. Kyzylova, etc.; edited by Professor V. V. Kyzylova. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2021. С. 192–210. (анг.) <http://lib.iitta.gov.ua/726080/>

2. Слижук О. А. Свій / Чужий (Інший) у художньому просторі сучасної української літератури для підлітків: методичний аспект. *Wroclawska Ukrainistyka: lingua, litterae, sermo: collective monograph* / Przemyslaw Jozwikiewicz, Olga Barabasz-Rewak, Julia Rysicz-Szafraniec, Anna Ursulenko. Wroclaw: Wroclawskie Wydawnictwo Oswiatowe, 2022. С. 377-389. <https://lib.iitta.gov.ua/732729/>

3. Yatsenko Tamila. Context Study of Literary in the System of Specialized School Education. *Actual problems of philological sciences and methods of teaching: collective monograph* /O. Goroshkina, I. Hlukhovtseva, K. Hlukhovtseva, V. Kyzylova, etc.; edited by Professor V. V. Kyzylova. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2021.С. 230–251. (анг.) <http://lib.iitta.gov.ua/726077/>

Збірники наукових праць, матеріалів і тез доповідей конференцій (3)

1. ІХ Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конференції з нагоди 95-річчя Інституту педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Педагогічна думка, 2021. 238 с. <https://lib.iitta.gov.ua/728447/>

2. Х Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. Київ: Інститут педагогіки, 2022. 273 с. <http://lib.iitta.gov.ua/733425/>

3. ХІ Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. Київ: Інститут педагогіки, 2023. 300 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738356>

ДОВІДКОВА ПРОДУКЦІЯ

Яценко Т. О. Читацька компетентність. *Енциклопедія освіти* / Нац. акад. пед. наук України; гол. ред. В. Г. Кремень; 2-ге вид, допов. та перероб. Київ: Юрінком Інтер, 2021. С. 1107–1108. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/729540/>

ВИРОБНИЧО-ПРАКТИЧНА ПРОДУКЦІЯ

Методичні посібники (2)

1. Яценко Т. О., Немировська Н. В., Ковалінська І. Ю. Українська література. Книжка для вчителя. 6 клас: методичний посібник. Київ: Грамота, 2023. 318 с. URL: https://www.gramota.kiev.ua/katalog/serednya_-shkola/6-klas/ukrayinska-literatura-6-klas-knyzhka_-dlya-vchytelya-metodychnyj-posibnyk/

2. Яценко Т. О., Васильєва Л. А., Немировська Н. В., Ковалінська І. Ю. Література (українська та зарубіжна). Книжка для вчителя. 6 клас: методичний посібник. Київ: Грамота, 2023. 319 с. URL: https://www.gramota.kiev.ua/shop/product/_literatura-ukrayinska-ta-zarubizhna-6-klas-knyzhka-dlya-vchytelya/?fbclid=IwAR2w_7qY9WnM3oDOO6RyyjYgXV2hNMZgGtBUDIOb0Et2k0B7SMrvLLvKoq8

Методичні рекомендації (5)

1. Яценко Т. О. Методичні рекомендації щодо вивчення курсу української та літератури в 5 класі НУШ у 2022/2023 навчальному році. Київ: ВД «Освіта», 2022. С. 87–113. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733036/>

2. Яценко Т. О. Методичні рекомендації щодо вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) у 5 класі НУШ у 2022/2023 навчальному році. Київ: ВД «Освіта», 2022. С. 122–151. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733037/>

3. Яценко Т. О., Слижук О. А. Механізми надолуження/компенсації освітніх втрат (за освітніми галузями): українська література. *Діагностика та компенсація освітніх втрат у загальній середній освіті України : методичні рекомендації* / кол. автор.; за загальною редакцією О. М. Топузова; укл. М. В. Головка. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. С. 82–92. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737581>

4. Яценко Т. О. Навчання української літератури в 5–6 класах Нової української школи. *Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи* / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. О. Топузова, Т. Засєкіної : Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. С. 15–34. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737588>

5. Яценко Т. О. Особливості вивчення інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної) в 5–6 класах Нової української школи. *Загальна середня освіта України в умовах воєнного стану та відбудови: реалії, досвід, перспективи* / методичний порадник науковців Інституту педагогіки НАПН

України до початку нового 2023–2024 навчального року : методичні рекомендації / за заг. ред. О. Топузова, Т. Засекіної : Ін-т педагогіки НАПН України. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2023. С. 35–53.
<http://lib.iitta.gov.ua/737589/>

Практичні поради(7)

1. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Українська література. 5 клас: Київ: ВД «Освіта», 2021. <https://lib.iitta.gov.ua/732128/>

2. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732133/>

3. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Українська література. 6 клас: Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733048/>

4. Яценко Т. О. Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733050/>

5. Українська література. 5 клас: експрес-курс подолання освітніх втрат: практичний порадник; за заг. ред. Т. О. Яценко / автори: Т. О. Яценко, І. А. Тригуб, О. А. Слижук. Київ : Педагогічна думка, 2023. 58 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735026/>

6. Яценко Т. О., Тригуб І.А. Календарно-тематичне планування. Українська література. 7 клас. Київ: Інститут педагогіки, 2023. 18 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736391/>

7. Яценко Т. О., Тригуб І.А.Календарно-тематичне планування. Література (українська та зарубіжна). 7 клас. Нова українська школа. Київ: Інститут педагогіки, 2023. 18 с. Київ: Інститут педагогіки, 2023. 25 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736414/>

НАВЧАЛЬНА ПРОДУКЦІЯ

Модельні навчальні програми (4)

1. Модельна навчальна програма «Українська література. 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти; за наук. ред. Т. О. Яценко. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2021. 62 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/729538/>

2. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи» для закладів загальної середньої освіти; за наук. ред. Т. О. Яценко. Київ : КОНВІ ПРИНТ, 2021. 63 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/729539/>

3. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А. Модельна навчальна програма «Українська література. 7–9 класи» для закладів загальної освіти». Київ: ІМЗО, 2023. 151 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736211/>

4. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Модельна навчальна програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти Київ: ІМЗО, 2023. 149 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736212/>

Навчальні програми (4)

1. Яценко Т. О. Навчальна програма з української літератури. 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732134/>

2. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Навчальна програма з інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної). 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732135/>

3. Яценко Т. О. Навчальна програма з української літератури. 6 клас. Київ, Інститут педагогіки, 2023. 33 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736144/>

4. Яценко Т. О., Тригуб І. А. Навчальна програма інтегрованого курсу літератур (української та зарубіжної). 6 клас. Київ, Інститут педагогіки, 2023. 36 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736178/>

Підручники (6)

1. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. Українська література: підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: ВД «Освіта», 2022. 256 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731975/>

2. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. І. Київ: ВД «Освіта», 2022. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731978/>

3. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 5 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. II. Київ: ВД «Освіта», 2022. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731978/>

4. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А. Українська література: підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Київ: ВД «Освіта», 2023. 256 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736084/>

5. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. I. Київ: ВД «Освіта», 2023. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736086/>

6. Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Тригуб І. А., Слижук О. А. Література (українська і зарубіжна): підруч. для 6 кл. закл. заг. серед. освіти. Ч. II. Київ: ВД «Освіта», 2023. 240 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736086/>

Навчальні посібники (6)

1. Яценко Т. О., Івашина Г. М. Зошит моїх досягнень. Українська література. 5 клас. Київ: ВД «Освіта», 2022. 64 с. URL: <http://www.osvita-center.com.ua/catalog/5-klas-nova-ukrayinska-shkola/yatsenko-t-gukrayins%60ka-literatura-zoshyt-moyikh-dosyagnen%60-5-kl-isbn-978-966-983-355-6/>

2. Яценко Т. О., Тригуб. І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень. Київ : Грамота, 2023. Ч. І. 64 с. URL: <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/zoshyt-moyih-dosyagnen-z-literatury-ukrayinska-ta-zarubizhna-5-klas-u-dvoh-chastynah/>

3. Яценко Т. О., Тригуб. І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). 5 клас. Зошит моїх досягнень. Київ : Грамота, 2023. Ч. II. 64 с. URL: <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/zoshyt-moyih-dosyagnen-z-literatury-ukrayinska-ta-zarubizhna-5-klas-u-dvoh-chastynah/>

4. Яценко Т. О., Тригуб. І. А., Івашина Г. М. Українська література. 6 клас. Зошит моїх досягнень. Київ : Грамота, 2023. 64 с. URL: <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/zoshyt-moyih-dosyagnen-ukrayinska-literatura-6-klas/>

5. Яценко Т. О., Тригуб. І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Зошит моїх досягнень. Київ : Грамота, 2023. Ч. I. 64 с. URL: <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/serednya-shkola/zoshyt-moyih-dosyagnen-z-ukrayinskoyi-literatury-6-klas/>

6. Яценко Т. О., Тригуб. І. А., Івашина Г. М. Література (українська та зарубіжна). 6 клас. Зошит моїх досягнень. Київ : Грамота, 2023. Ч. II. 64 с. URL: <https://www.gramota.kiev.ua/katalog/serednya-shkola/zoshyt-moyih-dosyagnen-z-ukrayinskoyi-literatury-6-klas/>

СТАТТІ

Статті у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричними базами даних Web of Science Core Collection(1)

Yatsenko T., Hohol N., Dichek N., Bailo I., & Slyzhuk O. Realization of culturological approach in contemporary educational space of Ukraine. *Ad Alta: Journal of Interdisciplinary Research*. 2022. № 12(1). С. 201–210. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731265>

Статті у наукових періодичних виданнях, що індексуються наукометричною базою даних Index Copernicus (1)

Слижук О. А. Становлення особистості підлітка в поляризованому суспільстві: художні проєкції циклу «Сезон Кіноварі» Володимира

Статті у виданнях,

що внесені до Переліку наукових фахових видань України (15):

1. Дячок С. О. Компетентнісно орієнтовані завдання у підручнику української літератури як засіб формування читацької грамотності школярів. *Проблеми сучасного підручника*. 2021. Вип. 26. С. 169–181. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725020/>

2. Дячок С. О. Формування читацької грамотності школярів на уроках літератури в умовах дистанційного навчання. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*: зб. наук. пр. зб. наук. пр. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2021. Вип. 4. С. 13–17. (Серія «Педагогічні науки»). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728651/>

3. Слижук О. А. Проблема шкільного літературного канону в методичній науці: аналіз стану дослідження. *Інноваційна педагогіка*: науковий журнал. 2021. Вип. 36. С. 84–88. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726219/>

4. Слижук О. А. Формування поняття про індивідуальне мовлення персонажів на уроках української літератури в гімназії. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 40. Том 3. С. 188–193. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/727318/>

5. Слижук О. А. Інтеграція інфомедійної грамотності у процес навчання української літератури в 5-6 класах Нової української школи. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка* : зб. наук. пр. Старобільськ, 2022. Вип. 1(349). Педагогічні науки. С. 193–202. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730164/>

6. Слижук О. А. Використання медіатекстів у підручниках української літератури для 5-6 класів нової української школи. *Проблеми сучасного підручника*. 2022. № 29. С. 120-133. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733068/>

7. Слижук О. А. Моделювання уроків вивчення сучасної української літератури для молодших підлітків. *Педагогічні науки*: зб. наук. пр. Херсонського державного університету. Одеса: ВД «Гельветика, 2023. Вип. 101. С. 8–13. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735281/>

8. Яценко Т. О. Формування читацької грамотності учнів у системі шкільної літературної освіти: психолого-педагогічний аспект. *Науковий часопис національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова* : зб. наук. пр. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. Вип. 79.

Т. 2. (Серія «Педагогічні науки: реалії та перспективи»). С. 214–218. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724957/>

9. Яценко Т. О. Пахаренко В. І. Підручник літератури для 5 класу Нової української школи: питання структури та змісту. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка* : зб. наук. пр. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2021. Вип. 4. С. 214–221. (Серія «Педагогічні науки»). URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728448/>

10. Яценко Т. О. Підручник літератури як засіб розвитку самостійної читацької діяльності учнів у реаліях Нової української школи. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. пр. Київ : Пед. думка, 2021. Вип. 27. С. 299 – 307. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728612/>

11. Яценко Т. О. Підручник літератури для 5 класу Нової української школи як засіб формування ключових компетентностей учнів. *Інноваційна педагогіка*: науковий журнал. 2022. Вип. 45. С. 131–135. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730604/>

12. Яценко Т. О., Пахаренко В. І. Ключові компетентності у змісті підручника української літератури для 5 класу Нової української школи. *Проблеми сучасного підручника*: зб. наук. пр. Київ : Пед. думка, 2022. Вип. 28. С. 299–307. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731425/>

13. Яценко Т. О., Слижук О. А. Формування предметної компетентності учнів 5–6 класів нової української школи в процесі навчання української літератури. *Інноваційна педагогіка*: науковий журнал. 2022. Вип. 51. Т. 2. С. 88–91. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732332/>

14. Яценко Т. О. Компетентнісна модель підручника української літератури для 6 класу Нової української школи. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка* : зб. наук. пр. Глухів : РВВ Глухівського НПУ ім. О. Довженка, 2023. Вип. 1 (51). (Серія «Педагогічні науки»). С. 244–250. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734860/>

15. Яценко Т. О., Слижук О. А. Підручник української літератури як засіб формування читацької грамотності учнів 5–6 класів. *Проблеми сучасного підручника*. 2023. № 31. С. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737440/>

Статті у виданнях,

що не внесені до переліку наукових фахових видань України (15):

1. Дячок С. О. Компетентнісно орієнтовані завдання на уроках літератури в НУШ. *Українська мова і література в школі*. 2021. № 6. С. 14 –19. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729179/>

2. Пахаренко В. І. Метамодернізм як мистецький напрям: роздуми про новий тип світосприйняття. *Українська мова та література*. 2021. Ч. 7–8. С. 56–68. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728820/>
3. Пахаренко В. І. Дорога додому (Риси метамодернізму в романі Сергія Жадана «Інтернат»). *Українська мова та література*. 2021. Ч. 7–8. С. 70–83. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728821/>
4. Слижук О. А. Формування у студентів-філологів навичок роботи з інформацією на освітню тематику під час вивчення методики літератури. *Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей*; редкол.: В. Ф. Іванов та ін. Київ: Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. С. 339–346. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728915/>
5. Слижук О. А. Дитинство видатних митців у сприйнятті сучасних підлітків. *Джерела. Науково-методичний вісник*. 2021. № 3 (97). С. 51–54. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/727571/>
6. Слижук О. А. Проблеми наративізація воєнної травми в сучасній літературі для підлітків під час текстуального вивчення та позакласного читання. *Українська мова і література в школі*. 2022. № 2. С. 12 –15. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731033/>
7. Слижук О. А. Формування у молодших підлітків поняття про героїчну особистість у процесі навчання української літератури. *Джерела. Науково-методичний вісник*. 2022. № 1–4 (99-102). С. 83–85. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732696/>
8. Слижук О. А. Проектна діяльність учнів у процесі вивчення сучасної української літератури в 5-6 класах НУШ. *Десяті Довженківські читання: зб. наук. пр. Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка*; за заг.ред. А. О. Новикова. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 97–103. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732884/>
9. Слижук О. А. Вивчення життєпису сучасного письменника в 5–7 класах НУШ: особистісний контекст. *Джерела*. 2023. № 1 (103). С. 67–69. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737583/>
10. Яценко Т. О., Горошкіна О. М. Про результати дослідження в Інституті педагогіки НАПН України проблем компетентнісно орієнтованої мовно-літературної освіти в ліцеї. *Вісник Національної академії педагогічних наук України: електронне видання*. 2021. Т. 3. № 1. С. 1–7. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725605/>
11. Яценко Т. О. Програма з української літератури. 5–6 класи. *Українська мова і література в школі*. 2022. № 2. С. 47–64. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733071/>

12. Яценко Т. О., Тригуб І.А. Новий навчальний предмет Нової української школи: інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). *Всесвітня література в школах України*. 2022. № 5–6. С. 5–8. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731503/>
13. Яценко Т. О., Слижук О. А. Методичні рекомендації щодо вивчення української літератури в закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році. *Українська мова і література в школі*. 2022. № 4. С. 4–8. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733051/>
14. Яценко Т. О. Формування громадянської компетентності учнів у процесі вивчення української літератури в НУШ. *Десяті Довженківські читання*: зб. наук. пр. Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка; за заг. ред. А. О. Новикова. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 67–72. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733032/>
15. Яценко Т.О. Інтеграція в сучасній шкільній літературній освіті: програмове, навчально-методичне забезпечення, компетентнісний потенціал. *Джерело освітніх інновацій. Науково-методичний журнал «Література та мистецтво: ідеї інтегрованого навчання»*. Випуск 4 (44). Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2023. С.12–19. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737127/>

МАТЕРІАЛИ І ТЕЗИ КОНФЕРЕНЦІЙ

Міжнародні за кордоном (6)

1. Слижук О. А. Формування громадянських компетентностей підлітків у процесі шкільного вивчення сучасної української літератури. *Розвиток сучасної освіти і науки : результати, проблеми, перспективи* : матеріали X-ї міжнарод. наук.-практ. конф. (23 квітня 2021 року, м. Конін – Ужгород – Херсон). Конін – Ужгород – Херсон : Посвіт, 2021. Т. X. С. 174–177. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724814/>
2. Слижук О. А. Використання цифрових додатків до підручника української літератури у процесі формування читацької грамотності учнів. *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи.*: матеріали XII-ї міжнарод. наук.-практ. конф. (22 квітня 2022 року, м. Конін – Ужгород). Конін – Ужгород : Посвіт, 2022. Т. XII. С. 90–91. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730442/>
3. Slyzhuk O. A Research tasks in the process of teaching modern Ukrainian literature in the new Ukrainian school. *International scientific conference «The role of psychology and pedagogy in the spiritual development of modern society»*:

conference proceedings, July 30–31, 2022. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. P. 315–319. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731807/>

4. Слижук О. А. Сучасна українська реалістично-психологічна проза у сприйнятті молодших підлітків. *XII. Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik «Dialog der Sprachen - Dialog der Kulturen. Die Ukraine aus globaler Sicht»*. Reihe: Internationale virtuelle Konferenz der Ukrainistik. Bd. 2021. Herausgegeben von Olena Novikova und Ulrich Schweier. Georg Olms Verlag - UB Ludwig-Maximilians München, 2022. С. 220–229. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732635/>

5. Яценко Т. О. Специфіка формування читацької грамотності учнів у шкільному курсі літератури. *Розвиток сучасної освіти і науки : результати, проблеми, перспективи* : матеріали Х-ї міжнарод. наук.-практ. конф. (23 квітня 2021 року, м. Конін – Ужгород – Херсон). Конін – Ужгород – Херсон: Посвіт, 2021. Т. X. С. 196–197. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724951/>

6. Яценко Т. О. Зміст підручника української літератури в контексті вимог міжнародного дослідження PISA. *Розвиток сучасної освіти і науки : результати, проблеми, перспективи* : матеріали XII-ї міжнарод. наук.-практ. конф. (22 квітня 2022 року, м. Конін – Ужгород). Конін – Ужгород: Посвіт, 2022. Т. XII. С. 103–105. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730400/>

Міжнародні в Україні (35)

1. Дячок С. О. Роль учителя літератури у формуванні читацької грамотності школярів в умовах дистанційного навчання. *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи*: матеріали VII міжнарод. наук.-практ. конф., (13–15 травня 2021 р., м. Запоріжжя (електронне наукове видання). Запоріжжя : ЗОІППО, 2021. № 4 (46). URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725206/>

2. Дячок С. О. Компетентнісно орієнтовані завдання у підручнику української літератури як засіб формування читацької грамотності школярів. *Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички*: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (20–21 травня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 74–77. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724501/>

3. Дячок С. О. Формування читацької грамотності та творчий розвиток гімназистів у процесі викладання української літератури. *Обдаровані діти – скарб нації*: матеріали II міжнарод. наук.-практ. онлайн-конференції (м. Київ, 18–22 серпня 2021 р.). Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2021. С. 195–198. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726324/>

4. Дячок С. О. Редагування вікіпедії як одна з інноваційних форм

вивчення літератури та формування читацької грамотності гімназистів. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі* : зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (21–22 вересня 2021 р.); за наук. ред. О. Топузова, О. Малихіна. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. С. 171–173. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726324/>

5. Пахаренко В. І. Актуальні проблеми підготовки нових шкільних підручників з української літератури (з досвіду роботи). *Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички*: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (20–21 травня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 192–194. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725038/>

6. Слижук О. А. Навчальні завдання для формування громадянських і соціальних компетентностей підлітків у підручниках української літератури. *Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички*: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (20–21 травня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 230–232. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725131/>

6. Слижук О. А. Самоідентифікація підлітків у процесі шкільної літературної освіти. *Проблеми саморозвитку особистості в сучасному суспільстві* : матеріали II міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 26-27 березня 2021 р.) / НЮУ ім. Ярослава Мудрого. Харків : Друкарня «Мадрид», 2021. С. 322–323. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724805/>

7. Слижук О. А. Формування гуманістичного світогляду підлітків у процесі вивчення сучасної української літератури в гімназії. *Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи*: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (28–29 травня 2021 р., м. Запоріжжя); за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя: Гельветика, 2021. С. 124–126. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725278/>

8. Слижук О. А. Вивчення сучасної української прози в 5-6 класах гімназії в умовах змішаного навчання. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (21–22 вересня 2021 р.); за наук. ред. О. Топузова, О. Малихіна. Київ : «Видавництво Людмила», 2021. С. 115–117. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/727594/>

9. Слижук О. А. Інтермедіальність казок Валерія Шевчука у шкільному вивченні. *Сонячні кларнети: танець, музика, театр у літературних проєкціях*: матеріали міжнародної наукової конференції (23–24 вересня 2021 р.). Бердянськ : БДПУ, 2021. С. 148–150. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/728494/>

10. Слижук О. А. Модуси історичної пам'яті в українській літературі для дітей та юнацтва. *Світова література у літературознавчому дискурсі XXI ст.* : матеріали XII міжнарод. Чичерінських читань (Львів, 28–29 жовтня 2021 р.). Одеса : Гельветика, 2021. С. 193–196. <http://lib.iitta.gov.ua/728204/>

11. Слижук О. А. Формування інтерпретаційних умінь молодших підлітків у процесі текстуальної роботи з прозовими творами сучасної української літератури. *Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (29–30 квітня 2022 р., м. Київ). Київ: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2022. С. 24–27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/73064/>

12. Слижук О. А., Дев'ятко Н. В. Стратегії читання й інтерпретації фантастичної літератури в 5-6 класах нової української школи. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. онлайн-конф. (19-20 травня 2022 р., м. Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника). Івано-Франківськ, 2022. С. 135–138. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731034/>

13. Слижук О. А. Формування ключових компетентностей у процесі вивчення сучасної української літератури в 5 класі Нової української школи. *Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти*: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (електронне видання), (20 травня 2022 р., м. Ізмаїл Одеської обл.). Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. С. 99–103. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731706/>

14. Слижук О. А. Медіатекст у підручниках літератури для НУШ як складник дидактичної системи адаптаційного освітнього циклу. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу* : зб. тез доповідей міжнарод. наук.-практ. конф. (14 вересня 2022 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2022. С. 218–221. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/731863/>

15. Слижук О. А. Організація роботи учнів 5–6 класів НУШ над проектами з української літератури в умовах змішаного навчання. *Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети*: зб. матеріалів VIII міжнарод. наук.-практ. конф. (7–14 листопада 2022 р., Запоріжжя). Запоріжжя: Запорізький ОІППО. 2022. С. 62–67. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733065/>

16. Слижук О. А. Синергія підходів до вивчення художніх творів у 5-6 класах НУШ. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. інтернет-конф. (22–23 грудня 2022 р., м. Київ); за

наук. ред. О. Топузова, О. Малихіна. Київ, 2022. С. 24–27. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733067/>

17. Слижук О. А. Розвиток читацьких інтересів молодших підлітків у процесі навчання української літератури в Новій українській школі. *Бібліотека для дітей – книжковий простір безпеки та розвитку*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. (18–20 квітня 2023 р., м. Київ, Національна бібліотека України для дітей. Київ, 2023. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735284>

18. Слижук О. А. Формування національної самосвідомості учнів у процесі навчання літератури в 5–6 класах НУШ. *Національна ідентичність у мові та культурі*: зб. матеріалів XV міжнарод. конф. (27–28 квітня 2023 р., м. Київ): зб. наук. пр. / за заг. ред. О. Г. Шостак. Київ: Талком, 2023. С. 372–381. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735286>

19. Слижук О. А. Навчальні завдання для формування читацької грамотності учнів у процесі навчання української літератури в НУШ: зб. наук. пр. КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти». [Електронне видання]. Запоріжжя: ЗОІППО, 2023. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735287>

20. Слижук О. А. Формування життєстійкості особистості учнів 5-7 класів засобами підручника української літератури. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення*: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (26–27 жовтня 2023 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2023. С. 370–372. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/737785/>

21. Слижук О. А. Вивчення особистості сучасного письменника в 5-7 класах НУШ: особистісний контекст. *Особистість в історії, літературі та методиці навчання*. Україні, її незламним героям-захисникам, волонтерам та країнам-союзникам присвячується: зб. тез IV міжнарод. наук.-практ. (27 жовтня 2023 р., м. Івано-Франківськ). Івано-Франківськ: Івано-Франківський ОІППО, 2023. С. 67–69. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737583/>

22. Яценко Т. О. Формування читацької грамотності учнів як психолого-педагогічна проблема. *Трансформація освіти в контексті процесів глобалізації* : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (12 березня 2021 р., м. Дніпро). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 34–36. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724626/>

23. Яценко Т. О. Сучасний підручник української літератури як дидактичний засіб формування читацької грамотності учнів. *Проблеми сучасного підручника: ключові компетентності та предметні навички*: зб.

тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (20–21 травня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 267–269. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725188/>

24. Яценко Т. О. Культурологічна домінанта змісту сучасної шкільної літературної освіти. *Європейські цінності в українській освіті: виклики та перспективи*: зб. матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (28–29 травня 2021 р., м. Запоріжжя); за ред. О. Тупахіної. Запоріжжя : Гельветика, 2021. С. 155–157. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725523>

25. Яценко Т. О. Формування читацької грамотності учнів як новий орієнтир сучасної шкільної літературної освіти *Неперервна освіта нового сторіччя: досягнення та перспективи*: матеріали VII міжнарод. наук.-практ. конф., (13–15 травня 2021 р., м. Запоріжжя (електронне наукове видання). Запоріжжя, 2021. № 4 (46). URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725522/>

26. Яценко Т. О. Дидактичні функції підручника літератури в умовах Нової української школи: *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. тез міжнар. наук.-практ. конф. (21–22 вересня 2021 р., м. Київ). Київ : «Видавництво Валентина», 2021. С. 239–241. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/727359/>

27. Яценко Т. О. Національно-патріотичне виховання учнів: змістовий і методичний аспекти шкільного курсу української літератури НУШ. *Соціально-психологічні ресурси особистості в екстремальних умовах*: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (29–30 квітня 2022 р., м. Київ). Київ: Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 2022. С. 43–47 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730938/>

28. Яценко Т. О. Формування ключових компетентностей учнів у системі шкільної літературної освіти. *Інновації в сучасній освіті: методологія, технології, ресурсне забезпечення, дидактичні та виховні аспекти*: зб. матеріалів міжнарод. наук.-практ. конф. (електронне видання), (20 травня 2022 р., м. Ізмаїл Одеської обл.). Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2022. С. 117–121. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/732212/>

29. Яценко Т. О. Функції підручника української літератури для 5 класу НУШ. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу* : зб. тез доповідей міжнарод. наук.-практ. конф. (14 вересня 2022 р., м. Київ). Київ : Педагогічна думка, 2022. С. 331–334. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731868/>

31. Яценко Т. О. Навчально-методичне забезпечення шкільного курсу літератури в реаліях змішаного навчання НУШ. *Неперервна освіта нового сторіччя: виклики та пріоритети*: зб. матеріалів VIII міжнарод. наук.-практ.

конф. (7–14 листопада 2022 р., Запоріжжя) [Електронне видання]. Запоріжжя: Запорізький ОІППО, 2022. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733039/>

32. Яценко Т. О. Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) у системі літературної освіти НУШ. *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі*: зб. матеріал. міжнар. наук.-практ. конф. (22–23 листопада 2022 р., м. Київ).); за наук. ред. О. Топузова, О. Малихіна. Київ, 2022. С. 231 – 235. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733040/>

33. Яценко Т.О. Навчання літератури на засадах інтегрованого підходу: методичний аспект. *Актуальні проблеми функціонування мови і літератури в сучасному полікультурному суспільстві*, присвячена 100-річчю МДПУ ім. Богдана Хмельницького: зб. матеріал. VII міжнарод. наук.-практ. конф. (12–13 травня 2023 р., м. Запоріжжя-Мелітополь). Запоріжжя, 2023. С. 214 – 217. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735295/>

34. Яценко Т.О. Освітні втрати у навчанні української літератури: механізми подолання. *Проблеми сучасного підручника: навчально-методичне забезпечення освітнього процесу в умовах воєнного часу та повоєнного відновлення*: зб. тез міжнарод. наук.-практ. інтернет-конференції (електронне наукове видання), (26–27 жовтня 2023 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2023. С. 127–130. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737439/>

35. Яценко Т.О. Змістовий і методичний аспекти формування особистості учня в реаліях Нової української школи. *Особистість в історії, літературі та методиці навчання*: матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., 27 жовтня 2023 р. Івано-Франківськ: ІФОІППО, 2023. С. 95–97. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737470/>

Всеукраїнські (40)

1. Дячок С. О. Компетентнісно орієнтовані завдання у підручнику української літератури як засіб формування читацької грамотності. *Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи*: зб. тез III всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., (29 березня 2021 р. м. Київ), (наукове електронне видання). Київ : Пед. думка, 2021. С. 68–72. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724501/>

2. Дячок С. О. Роль компетентнісно орієнтованих завдань у формуванні читацької грамотності школярів. *Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу* : зб. тез всеукр. наук. конф. (21 квітня 2021 р., м. Київ), (електронне видання). Київ: Пед. думка, 2021. С. 76–78. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725195/>

3. Пахаренко В. І. Типологія читання як методична проблема сучасної шкільної літературної освіти. *Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи* : зб. тез III всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», (29 березня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 165–169. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725129/>

4. Пахаренко В. І. Теоретико-літературна проблематика в новому підручнику української літератури для 5 класу. *IX Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (7 жовтня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України). Київ : Пед. думка, 2021. С. 38–43. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728819/>

5. Слижук О. А. Діяльнісні стратегії розвитку читацьких умінь учнів гімназії у процесі вивчення української літератури. *«Навчання через гру в освітньому просторі України: досвід, виклики, ідеї та рішення»*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (18–19 березня 2021 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя: ЗОППО, 2021. № 43. С. 122–125. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724804/>

6. Слижук О. А. Розвиток уміння п'ятикласників читати з розумінням у процесі вивчення сучасної української літератури. *Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи* : зб. тез III всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», (29 березня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 202–205. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724646/>

7. Слижук О. А. Стратегії формування сучасного учня-читача в гімназії. *Навчання української мови та мов національних меншин учнів закладів загальної середньої освіти в контексті компетентнісного підходу* : зб. тез всеукр. наук.-практ. конф., (21 квітня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 84–86. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725057/>

8. Слижук О. А. Формування у підлітків поняття про національну пам'ять у процесі вивчення сучасної української літератури в гімназії. *Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах* : матеріали III всеукр. наук.-практ. онлайн-конференції (29 квітня 2021 р., м. Київ); ред. колегія: А. А. Зернецька (гол. ред.), О. О. Ісаєва та ін. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2021. С. 100–103. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/726803/>

9. Слижук О. А. Прийоми інтеграції інфомедійної грамотності в процес підготовки учителів Нової української школи. *Актуальні проблеми педагогічної освіти: новації, досвід та перспективи* : зб. тез доповідей II

всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (20 квітня 2021 р., м. Запоріжжя); за заг. ред. О. В. Пономаренко. Запоріжжя : АА Тандем, 2021. С. 119–121. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/724947/>

10. Слижук О. А. Багатоаспектність шкільної інтерпретації сучасної української прози для підлітків. *Ідентичність. Дискурс. Імагологія*: зб. матеріалів всеукр. наук. конф. з іноземною участю до 150річчя Агатангела Кримського, (15 квітня 2021 р., м. Острог. Острог : Вид-во НУ «Острозька академія», 2021. С. 83–86. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/725346/>

11. Слижук О. А. Формування поняття про специфіку драматичного твору в процесі вивчення української літератури в 5–6 класах гімназії. *IX Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (7 жовтня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України). Київ : Пед. думка, 2021. С. 62–67. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/728496/>

12. Слижук О. А. Мотив мандрівки у книзі Олександра Виженка «Історія запорозьких козаків для веселих дітлахів». *Запорізькі філологічні читання* : зб. матеріалів всеукр. наук. конф. (11-12 листопада 2021 р., м. Запоріжжя). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2022. С. 51–53. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730163/>

13. Слижук О. А. Формування у молодших підлітків поняття про жанр байки на уроках української літератури. *VI Геретівські читання*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (3 червня 2022 р., м. Тернопіль). Тернопіль: ТОКІППО, 2022. С. 298–300. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731035/>

14. Слижук О. А. Діяльнісний підхід в системі літературної освіти в 5-6 класах Нової української школи. *X Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф.; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Пед. думка, 2022. С. 74–80. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733064/>

15. Слижук О. А. Прийоми організації сприйняття ліричних творів у 5-6 класах НУШ. *Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (15 грудня 2022 р., м. Тернопіль). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 101–103. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/733435/>

16. Слижук О. А. Підходи до моделювання навчальних завдань з української літератури у 5-6 класах НУШ. *Стан, проблеми та перспективи розвитку мовно-літературної освіти в умовах реалізації продуктивної освітньої стратегії*: матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. педагогічних, науково-педагогічних працівників і студентів (21–22 лютого 2023 р.,

м. Чернігів). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 180–181. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734796/>

17. Слижук О. А. Застосування технологій змішаного навчання на уроках української літератури в 5–6 класах в умовах воєнного стану. *Організація безпечного освітнього середовища – виклик сучасності: перспективи та рішення* (3 березня 2023 р., м. Тернопіль): наук., метод., інформ. зб. Тернопільського обласного комунального інституту післядипломної педагогічної освіти. Тернопіль: ТОКІППО, 2023. С. 316–320. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734797/>

18. Слижук О. А. Модернізація змісту літературної освіти в 5–6 класах НУШ в контексті ідей К. Д. Ушинського. *Історія та філософія освіти в незалежній Україні: до 200-річчя від дня народження Костянтина Ушинського (1823-1871)* : зб. матеріал. всеукр. наук.-практ. конф. (3 березня 2023 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України. [Електронне наукове видання]. Київ : Інститут педагогіки НАПН України, 2023. С. 212–214. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734916/>

19. Слижук О. А. Сучасна українська література для підлітків у НУШ: підходи до вивчення. *Виклики сучасного світу і література для дітей: проблеми, тенденції, перспективи* : зб. матеріал. наук.-практ. конф. (4 квітня 2023 р., м. Київ). Київ: Національний музей літератури України, 2023. С. 54–59. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735282>

20. Слижук О. А. Мультикультурний підхід у процесі навчання української літератури в 5–6 класах НУШ. *Літератури в мультикультурному дискурсі*: зб. матеріалів всеукр. конф. (6 квітня 2023 р., м. Полтава). Полтава: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. С. 206–210. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735283>

21. Слижук О. А. Використання відеоматеріалів у процесі навчання української літератури в 5–6 класах НУШ. *Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах*: зб. матеріалів IV всеукр. наук.-практ. конф. (27 квітня 2023 р., м. Київ). Київ: Український державний університет ім. Михайла Драгоманова, 2023. С. 130–134. <https://lib.iitta.gov.ua/735285>

22. Слижук О. А. Аспекти формування предметної компетентності у процесі вивчення сучасної української літератури в гімназії. *Тendenції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах*: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф., 30 листопада 2023 р., м. Тернопіль. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 232 – 235. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738209/>

23. Слижук О. А. Вивчення сучасної української літератури у 5-7 класах НУШ: тематичний підхід. *XI Волошинські читання. Шкільна літературна*

освіта: традиції і новаторство: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф.; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Пед. думка, 2023. С.213–217 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738210/>

24. Яценко Т. О. Особливості вивчення творчості Лесі Українки в шкільному курсі української літератури. *Ідеологія національної аристократії (на пошану 150-річчя від дня народження Лесі Українки)*: зб. наук. праць за матеріалами всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (25–26 лютого 2021 р., м. Львів). Львів : Друкарня Львівського нац. мед. ун-ту ім. Данила Галицького, 2021. С. 603–608. <http://lib.iitta.gov.ua/724616/>

25. Яценко Т. О. Інтеграція в системі сучасної шкільної літературної освіти. *Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи* : зб. тез III всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. «Компетентнісно орієнтоване навчання: виклики та перспективи», (29 березня 2021 р., м. Київ). Київ : Пед. думка, 2021. С. 263–267. <http://lib.iitta.gov.ua/724615/>

26. Яценко Т. О. Шкільна літературна освіта в проєкції завдань НУШ. *Учені НАПН України – українським вчителям* : матеріали всеукр. веб-конференції (26 серпня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України). URL: <http://yakistosviti.com.ua/uk/Konferentsiia-IP-NAPN>

27. Яценко Т. О. Навчання літератури в 5–6 класах у Новій українській школі. *IX Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (7 жовтня 2021 р., м. Київ, Інститут педагогіки НАПН України). Київ : Пед. думка, 2021. С. 54–55. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/728613/>

28. Яценко Т. О., Слижук О. А. Особливості організації шкільного дистанційного навчання літератури. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій*: матеріали II всеукр. наук.-практ. конф. (13 травня 2022 р., м. Глухів), (наукове електронне видання). Глухів : Глухівський НПУ ім. О. Довженка, 2022. С. 315 –317. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/730928/>

29. Яценко Т. О. Формування культурної компетентності учнів у реаліях Нової української школи. *VI Геретівські читання*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (3 червня 2022 р, м. Тернопіль). Тернопіль: ТОКІППО, 2022. С. 362–366. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/731036/>

30. Яценко Т. О. Шкільна літературна освіта в проєкції освітніх завдань НУШ: програмове та навчально-методичне забезпечення. *X Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф.; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Пед. думка, 2022. С. 81–89. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733253/>

31. Яценко Т. О. Формування культурної компетентності учнів 5 класу в ретроспективі методичної спадщини Н.Й.Волошиної. *X Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф.; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Пед. думка, 2022. С. 13–18. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733426/>

32. Яценко Т. О. Шкільний курс української літератури в реаліях НУШ. *Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (15 грудня 2022 р, м. Тернопіль). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2022. С. 24–27. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733231/>

33. Яценко Т.О. Шкільний літературний курс на засадах інтегрованого підходу: зміст і навчальний супровід. *Стан, проблеми та перспективи розвитку мовно-літературної освіти в умовах реалізації продуктивної освітньої стратегії*: матеріали III всеукр. наук.-практ. конф. пед, наук.-пед. працівників і студентів (21–22 лютого 2023 р. м. Чернігів). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. С. 86–88 URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734858/>

34. Яценко Т.О. Національно-патріотичний компонент навчання української літератури в реаліях Нової української школи. *Виховання громадянина-патріота в умовах реалізації завдань концепції «Нова українська школа»*: зб. матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяченої 145-й річниці від дня народження Г. Ващенка, 15.03.2023 / уклад. О.Е. Жосан. Кропивницький : КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. С. 276–280. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/734859/>

35. Яценко Т.О. Реалізація культурологічного підходу в змісті підручника літератури для 6 класу. *Література в мультикультурному дискурсі*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф. (6 квітня 2023 р., м. Полтава). Полтава: ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2023. С. 249–252. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735297/>

36. Яценко Т.О. Шкільний курс української літератури в проєкції формування національної свідомості учнів Нової української школи. *Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах*: зб. матеріалів IV всеукр. наук.-практ. конф. (27 квітня 2023 р., м. Київ, Український державний університет ім. Михайла Драгоманова. Київ, 2023. С. 155–160. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/735296/>

37. Яценко Т.О. Подолання освітніх втрат у навчанні української літератури в 5 класі НУШ. *Теорія і практика використання інформаційних технологій в умовах цифрової трансформації освіти*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 29 червня 2023 року м. Київ.

Упорядник: Твердохліб І. А. Київ: Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. С. 214–217. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/736713/>

38. Яценко Т.О. Шкільний курс літератури в реаліях НУШ: зміст, навчально-методичне забезпечення, особливості вивчення. *Сьомі Геретівські читання*: наукові статті, тези доповідей та інші матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Тернопіль, 22 вересня 2023 року). Тернопіль: ТОКІППО, 2023. С. 383–387. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/737124/>

39. Яценко Т.О. Інтегрований курс літератур у реаліях НУШ: зміст та особливості вивчення. *Тенденції і перспективи вивчення літератури у середній і вищій школах*: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф., 30 листопада 2023 р., м. Тернопіль. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 96 –100. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738235/>

40. Яценко Т.О. Навчання української літератури в 5–6 класах Нової української школи: методичний аспект. *XI Волошинські читання. Шкільна літературна освіта: традиції і новаторство*: зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. конф.; за заг. ред. Т. О. Яценко. Київ : Пед. думка, 2023. С. 293 –299. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738236/>

Звітні конференції Інституту педагогіки НАПН України (10)

1. Дячок С. О. Система завдань та запитань у структурі навчального посібника української літератури НУШ як засіб формування читацької грамотності. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік*. Київ : Пед. думка, 2021. С. 51. URL: https://undip.org.ua/wp-content/uploads/2022/01/Anotovani_2021.pdf

2. Пахаренко В. І. Теоретико-літературні поняття в проєкції проблеми формування читацької грамотності учнів 5-6 класів. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік*. Київ : Пед. думка, 2021. С. 49. <https://lib.iitta.gov.ua/728918/>

3. Слижук О. А. Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури: актуальність і хід дослідження. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік*. Київ : Пед. думка, 2021. С. 50. <https://lib.iitta.gov.ua/728917/>

4. Слижук О. А. Підручник української літератури для 5 класу НУШ як засіб формування читацької грамотності учнів. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2022 рік*. Київ : Пед. думка, 2022. С. 97–98. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/733063>

5. Слижук О. А. Система вмінь кваліфікованого читача в змісті підручника української літератури для 5 класу. *Анотовані результати*

науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2023 рік. Київ : Пед. думка, 2023. С. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738208/>

6. Яценко Т. О. Навчання літератури в 5–6 класах Нової української школи: програмове та навчальне забезпечення. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік.* Київ : Пед. думка, 2021. С. 37. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/729545>

7. Яценко Т. О. Формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі навчання української літератури: теоретичний аспект. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2021 рік.* Київ : Пед. думка, 2021. С. 36–37. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/729546/>

8. Яценко Т. О. Теоретичні та практичні аспекти експериментальної методики формування читацької грамотності учнів 5–6 класів на уроках української літератури. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2022 рік.* Київ : Пед. думка, 2022. С. 94–95. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/733052/>

9. Яценко Т. О. Методика формування читацької грамотності учнів 5–6 класів у процесі вивчення української літератури: сутність та інструментарій реалізації. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2023 рік.* Київ : Пед. думка, 2023. С. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738243/>

10. Яценко Т. О. Навчально-методичне забезпечення формування читацької грамотності учнів 5–6 класів гімназії у процесі вивчення української літератури: узагальнені результати наукового дослідження. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2023 рік.* Київ : Пед. думка, 2023. С. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/738244/>

VII. Публікації у засобах масової інформації (2)

1. Яценко Т. О. Волошинські читання гуртують фахівців шкільної літературної освіти. *Педагогічна газета.* 2021. № 5 (285), вересень–жовтень. С. 5.

3. Яценко Т. О. Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної) у реаліях Нової української школи. *Педагогічна газета України.* 2022. № 6 (292). листопад–грудень. С. 6.